

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ

Sentiința penală nr.1657

Dosar nr. 11270.1/1/2007

Ședința publică din 7 decembrie 2011

Completul compus din:

Președinte : Ionuț Matei

Judecător : Ioana Bogdan

Judecător : Cristina Rotaru

Magistrat asistent : Monica Eugenia Ungureanu

Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție a fost reprezentat de procuror Carmen Bălășoiu.

Pe rol pronunțarea în cauza penală privind pe inculpații **Popescu Mihail, Bădălan Eugen, Oțelea Neculae, Manda Toader, Calcan Eugen și Lincă Simion** trimiși în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 248 raportat la art. 248¹ cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 26 octombrie 2011, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta sentință, când Înalta Curte, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru 9 noiembrie, 23 noiembrie, 29 noiembrie și apoi pentru azi, 7 decembrie 2011, când în aceeași compunere a hotărât următoarele:

CURTEA

Asupra cauzei penale de față;

I.Prin **rechizitoriul din 18 decembrie 2007 emis în dosarul nr.32/P/2006** al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, Secția de combatere a infracțiunilor de corupție săvârșite de militari au fost trimiși în judecată inculpații:

- **POPESCU MIHAIL**, general în rezervă,

- **BĂDĂLAN EUGEN**, general în rezervă,
- **MANDEA TOADER**, colonel în rezervă,
- **CALCAN EUGEN**, colonel în rezervă,
- **OȚELEA NECULAE**, general în rezervă
- **LINCĂ SIMION**, locotenent colonel de justiție,

pentru săvârșirea **infracțiunii de abuz în serviciu contra intereselor publice, în formă calificată și continuată prev.de art.248 rap.la art.248/1 c.pen. cu aplic.art.41 al.2 c.pen.**, constând în aceea că, în perioada iunie 2000 – septembrie 2004 și-au încălcat sau depășit cu știință atribuțiile legale și funcționale în legătură cu negocierea, încheierea și derularea Contractului de schimb nr.L-3535 din 1.06.2000 dintre Ministerul Apărării Naționale - Statul Major al Forțelor Terestre (S.M.F.T.- U.M.02490) și S.C.Tofan Grup S.A. prin S.C.Tofan Steel S.A., cauzând o pagubă în patrimoniul unității de 44.118.121.188 ROL.

În esență, s-a reținut că:

1. În baza unei adrese a S.C.Tofan Colect S.A., parte a S.C.Tofan Grup S.A., prin care aceasta, invocând o colaborare anterioară, și-a manifestat disponibilitatea de a prelua fierul vechi din unitățile militare, provenit din casări și dezmembrări, oferind în schimb anvelope de diferite tipodimensiuni, inculpatul Popescu Mihail, în calitate de Șef al Statului Major al Forțelor Terestre (S.M.F.T – U.M.02490) s-a adresat succesiv Ministrului Apărării Naționale, prin Rapoartele nr.L-7853/25.11.1999 și apoi L-1143/14.02.2000, adresând „*rugămintea de a aproba valorificarea către S.C. TOFAN GRUP direct, fără organizare de licitație, a tehnicii scoase din funcțiune din Trupele de Uscat, la schimb, cu anvelope de diferite tipodimensiuni, în limita aceleiași valori totale....*”.

Raportul nr.L-1143/14.02.2000 a fost avizat favorabil de Direcția Logistică, Direcția Financiară și Direcția Legislativă și Contencios din Ministerul Apărării. Cei care au dat avizul nu s-au pronunțat cu privire la oportunitatea operațiunii, atrăgând atenția că trebuie respectate întocmai prevederile Ordonanței de urgență nr. 95/1999 cu privire la valorificarea bunurilor scoase din funcțiune, aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale și Ordinul ministrului apărării M.1/2000 - Normele metodologice privind valorificarea bunurilor scoase din funcțiune sau declasate sau casate, aflate în administrarea M.Ap.N.. Mai mult, au indicat etapele ce trebuie urmate (încheiere protocol, negociere raport fizic și valoric, încheierea contractului).

La rapoartele sus-menționate a fost anexată aceeași bază de calcul, întocmită de inculpatul Calcan Eugen, prin care se justifica faptul că prin predarea a 4598 autovehicule scoase din funcțiune, valorificate la preț de fier vechi (520.000 lei vechi/tonă) se pot obține la schimb 6020 de cauciucuri de 6 tipodimensiuni .

La data de 06.04.2000, Raportul L 1143/2000 a fost aprobat de ministrul apărării, fără a se indica modalitatea concretă de realizare. În continuare, reprezentanții Statului Major al Forțelor Terestre trebuiau să respecte etapele prevăzute în dispozițiile legale și regulamentare, precum și indicațiile direcțiilor de specialitate, care au precizat că trebuie negociat un raport de schimb fizic și valoric.

Cu toate acestea, conducerea Statului Major al Forțelor Terestre și Serviciul Logistic nu au respectat prevederile legale și nici aprobarea ministrului, considerând-o una de principiu.

2. În baza acestei aprobări, inculpatul Popescu Mihail a dat ordin verbal inculpaților col. Calcan Eugen, col. Manda Toader și lt. col. Lincă Simion **să negocieze** prețul de valorificare a mijloacelor scoase din funcțiune cu administratorul S.C. Tofan Steel, martorul Hladiuc Matei.

Cei trei inculpați nu au respectat dispozițiile din Ordinul M 1/2000 și nu au stabilit un preț de pornire pentru negociere, ca diferență între veniturile ce se puteau obține din dezmembrare și cheltuielile ocazionate de o astfel de operațiune.

Negocierea a avut loc la sediul S.C. Tofan Steel în prezența administratorului acesteia, martorul Hladiuc Matei. La negociere au fost invocate prețurile comunicate de 3 societăți specializate în achiziționarea de materiale refolosibile, respectiv S.C. Remat București Nord S.A., S.C. Colect Metal Impex 94 S.R.L. București și S.C. Modul S.A. Buzău, însă cercetările efectuate în cauză au stabilit că la S.M.F.T. nu au fost găsite adrese de solicitare a unor oferte de preț și nici o altă evidență din care să rezulte de ce au fost alese cele 3 societăți. Mai mult, ofertele de preț au fost găsite în xerocopie. Toate acestea au condus la concluzia că, în realitate, ofertele au fost prezentate de firma care negocia cu S.M.F.T., respectiv S.C. Tofan Steel S.A..

În aceeași zi, 25.05.2000, inculpații Calcan, Manda și Lincă au întocmit o notă de negociere la sediul S.C. Tofan Steel, cu privire la prețurile anvelopelor livrate la schimb, în care au consemnat că acceptă lista de prețuri prezentată de societatea comercială .

Din cele prezentate rezultă fără nici un dubiu că în 25.05.2000, la sediul S.C. Tofan Steel, nu a existat nici o negociere, cei trei inculpați acceptând, fără rezerve, prețurile fixate de societatea comercială, ceea ce a condus la subevaluarea prețurilor la deșeurile de fier și supraevaluarea prețurilor la cauciucuri.

De asemenea, cel care le-a ordonat să negocieze, inculpatul Popescu Mihail, a acceptat și el, fără rezerve, prețurile convenite, fără însă să aprobe notele de negociere în calitate de comandant.

3. Ulterior, la 01.06.2000, S.M.F.T., reprezentat de șeful unității, inculpatul Popescu Mihail, și de contabilul șef, inculpatul Manda Toader, **a încheiat contractul de schimb L 3535** cu S.C. Tofan Grup

S.A. prin S.C. Tofan Steel S.R.L., reprezentată de director Hladiuc Matei și de director economic Chirilă Constantin, care de fapt nu era decât un simplu acționar. Din partea unității militare, contractul a fost semnat și de cel care l-a redactat, respectiv inculpatul Calcan Eugen, șef Serviciu logistic și avizat de col. de justiție Merlă Gheorghe, consilier juridic.

La încheierea contractului, reprezentanții S.M.F.T. nu au respectat aprobarea de schimb dată de ministrul apărării naționale, prevăzând la schimb nu doar tehnica scoasă din funcțiune, ci și bunuri de clasă și deșeuri, care ar fi trebuit valorificate prin licitație.

Astfel, în contract au fost trecute 2.874 bucăți de tehnică scoasă din funcțiune, alte tipuri și alte cantități decât cele aprobate de ministru și în plus 5.000 tone fier vechi, 5 tone alamă și 9 tone cauciuc, ca deșeuri, ce nu erau aprobate nici măcar generic de ministru.

Corelativ, nu a fost stabilită cantitatea de anvelope ce trebuiau predate la schimb de S.C. Tofan Steel.

Pe de altă parte, la încheierea contractului nu au fost respectate avizele direcțiilor de specialitate din minister, care prevedeau identificarea raportului de schimb fizic și valoric, evaluarea individuală a bunurilor supuse schimbului, inclusiv încheierea unui protocol .

Astfel, capitolul II din contract, denumit Raportul de schimb, este redactat ambiguu, pe cuprinsul a 5 articole. Nu este practic reglementat un raport de schimb, ci se stabilește valoarea contractului de schimb, care este de 318.592 USD, aproximativ 6.550.242.901 ROL, la cursul de la data semnării contractului (20.560 lei/1 USD), potrivit calculației din anexa 4 .

Cu privire la prețurile pentru deșeuri metalice și cauciucuri se face trimitere la anexele 1 și 2 ale contractului, privind notele de negociere.

Art. 2.4 din contract prevede că prețurile negociate pentru deșeuri metalice și cauciucuri sunt ferme și rămân neschimbate pe o perioadă de 5 ani. Acesta nu este un termen de desfășurare a contractului, ci o perioadă în care prețurile fixate în dolari nu pot fi schimbate, astfel încât contractul trebuia derulat numai până la realizarea obiectului său.

Totodată, se reține că S.M.F.T. nu avea în administrare tehnică scoasă din funcțiune sau alte bunuri casate sau de clasă pe care să le ofere la schimb cu anvelope. Tehnica și celelalte bunuri se aflau în gestiunea celor 230 de unități militare subordonate de pe întreg cuprinsul țării. În mod firesc, la un asemenea nivel, Statul Major al Forțelor Terestre trebuia să încheie un protocol de schimb cu societatea comercială, urmând ca fiecare unitate sau mare unitate să încheie contracte de schimb cu S.C. Tofan Steel.

În privința cocontractantului, s-a reținut că S.C. Tofan Grup S.A. avea datorii mari la bugetul de stat, ceea ce a determinat de altfel includerea sa în Ordonanța de urgență nr. 95/4.07.2000 privind stingerea

unor obligații ale agenților economici care furnizează produse și prestează servicii pentru instituțiile publice din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, în care S.C.Tofan Grup S.A. era înscrisă cu suma de 92.300.000.000 ROL.

Pe de altă parte, la data încheierii contractului S.C. Tofan Steel S.R.L. nu era autorizată pentru colectarea, prelucrarea și livrarea deșeurilor metalice, autorizația cu nr. PD 3055/IV fiind obținută de-abia la data de 31.07.2000.

În concluzie, contractul L 3535/2000 a fost redactat ambiguu, cu unele clauze interpretabile, tocmai pentru că reprezentanții S.M.F.T. nu au avut o situație la zi a tehnicii scoase din funcțiune, au acceptat prețuri mici la deșeuri deși au dat în general tehnică nedezmembrată și prețuri mari la cauciucuri.

Este adevărat că reprezentantul Ministerului Finanțelor a dat la 09.06.2000 viza de control financiar delegat, însă aceasta nu acoperă oportunitatea operațiunii de schimb, controlorul delegat avizând operațiunea în sine potrivit prevederilor O.U.G. nr. 95/1999 fără a putea să verifice cantitățile și prețurile stabilite de părți.

4. După încheierea contractului, S.M.F.T., prin Serviciul logistic (ai cărui șefi au fost succesiv inculpații Calcan Eugen și Oțelea Neculae) a transmis ordine de aplicare în teritoriu pentru toate cele 230 de unități gestionare subordonate. Prin dispozițiile logistice, semnate de cei doi învinuiți sau locțiitorii lor, s-a ordonat unităților militare să predea toată tehnica scoasă din funcțiune, bunurile casate sau declasate și orice tip de deșeu. Nu s-a transmis unităților militare cât și ce să se predea la reprezentanții S.C. Tofan Steel din teritoriu. Cei doi inculpați nu au ordonat să se țină o evidență cumulată a tehnicii predate sau a anvelopelor primite, pentru a se putea urmări derularea contractului, deși potrivit atribuțiilor de serviciu conduceau, coordonau, îndrumau și controlau activitatea logistică în unitățile și marile unități din Forțele Terestre.

În privința documentelor întocmite în baza contractului, s-a reținut că predarea-primirii tehnicii scoase din funcțiune, a bunurilor casate sau a deșeurilor între unitățile militare și delegații S.C. Tofan Steel s-a făcut pe bază de proces-verbal, unitățile emitând totodată avize de însoțire a mărfii.

Aceste acte se înaintau pe cale ierarhică la S.M.F.T., unde se încheiau procese-verbale de transformare, de către comisii numite prin Ordine de zi, acte care erau apoi avizate de șeful Serviciului logistic, aprobate de șeful S.M.F.T. și semnate și de administratorul Tofan Steel.

Procese-verbale de transformare cumulau toate bunurile predate (tehnică, bunuri declasate și casate, etc.) care se transformau scriptic în deșeuri, se adăugau deșeuri predate direct dacă era cazul și, în final se

făcea totalul până la o anumită dată, în kilograme. Cantitatea era înmulțită cu prețurile pe categorii de deșeuri metalice sau de altă natură, negociate încă din 25.05.2000, obținându-se o valoare de schimb, pe baza căreia se stabilea câte cauciucuri pe tipodimensiuni pot fi obținute de la S.C. Tofan Steel, la prețurile negociate de asemenea în 25.05.2000.

Deși procesele-verbale de transformare se întocmeau la S.M.F.T.(U.M.02490), din punct de vedere contabil actele erau emise de U.M. 02225 București și, din noiembrie 2002, de U.M. 01575 București, subordonate S.M.F.T. Acestea, la ordin, emiteau acte de primire, prin care îi descărcau de gestiune pe predători, iar apoi emiteau note de recepție pentru cantitățile de deșeuri stabilite prin procese-verbale de transformare. În final, facturau deșeuri către S.C. Tofan Steel, care la rândul lui factura, în aceeași limită valorică anvelope.

În realitate, singurele acte contabile care consemnau operațiuni reale erau procesele-verbale de predare-primire și avizele de expediție, întocmite la nivelul unităților militare gestionare, toate celelalte documente, întocmite pe baza dispozițiilor logistice, urmărind doar să regularizeze evidența contabilă a unităților militare gestionare.

Obiectul valoric al contractului a fost realizat la 2.08.2002, până la această dată fiind întocmite 8 procese-verbale de transformare.

Datorită modului în care a avut loc negocierea, încheierea și derularea contractului de schimb în perioada 01.06.2000-02.08.2002 la nivelul S.M.F.T. s-a produs o **pagubă totală de 17.738.821.154 ROL**. compusă din: 6.505.175.302 ROL (reprezentând 374 bucăți mijloace tehnice și 490 bucăți alte mijloace fixe și obiecte de inventar, necontractate și predate fără aprobarea ministrului apărării), 7.341.156.329 ROL (reprezentând 1.758 tone de deșeuri dezmembrate în unitățile militare, neaprobat la schimb și predate la preț de nedezmembrate), 684.628.118 ROL (reprezentând 183,4 tone fier vechi și 3,4 tone cauciuc predate la Tofan de Uzina Mecanică București, din ordinul inv. col. Calcan Eugen și nefacturate) și 3.207.861.405 ROL (reprezentând diferența la prețurile anvelopelor față de cel aprobat de ministrul apărării).

5. Pe parcursul derulării contractului, încă din anul 2000, **au fost sesizate aspecte negative** în legătură cu acesta, consemnate fie în Rapoarte ale Direcției de Audit Intern din cadrul Ministerului Apărării Naționale (cu nr.A 1149/28.12.2000, A 422/8.02.2001, A 1397/18.05.2001, A 1409/22.05.2001), fie în sesizări primite din teritoriu de la unități militare (Raportul nr.S/A 360 din 7.05.2001 al comandantului Brigăzii 6 Tancuri Tg.Mureș) sau militari (Raportul cpt.Tudorache Gheorghe din cadrul U.M.01081 Plenița, adresat consilierului ministrului apărării naționale).

Inculpații nu au ținut cont în esență de sesizările primite, în special cele ale Direcției de Audit și au permis continuarea relației comerciale dezavantajoase pentru unitate (se reține că din octombrie 2000 la comanda S.M.F.T se afla inculpatul Bădalan, iar din iunie 2001 la conducerea Serviciului logistic al S.M.F.T. se afla inculpatul Oțelea). De asemenea, contabilul șef, inculpatul Manda Toader și consilierul juridic, inculpatul Lincă Simion, nu au sesizat deficiențele legale și economice, ba mai mult au întocmit rapoarte de justificare față de constatările organelor de audit (a se vedea Raportul A 609/28.05.2001, însușit de inculpatul Bădalan), în condițiile în care aceștia participaseră nelegal la negocierea contractului.

La data de 17.04.2001, pentru a da curs unora dintre sesizările Direcției de Audit, **s-a încheiat Actul adițional nr.L 2817** la Contractul de schimb, semnat din partea S.M.F.T. de inculpații Bădalan, Calcan și Lincă, precum și de martorul Ploștină Ion, înlocuitorul contabilului șef.

Deși actul adițional are o anexă 1a, denumită valoarea individuală a bunurilor materiale valorificate (calculată în lei și dolari, tot în funcție de deșeuri, unele cantități fiind diminuate față de Anexa 4 din contract), în realitate actul adițional nu a modificat elementele contractului, iar stabilirea valorii individuale a bunurilor schimbate a fost formală, pentru că nu s-a ținut cont de ea. Prin actul adițional, semnatarii și-au însușit contractul inițial și și-au asumat derularea în continuare a acestuia.

6. După îndeplinirea obiectivului valoric al contractului L 3535, în 02.08.2002, schimbul s-a derulat în continuare, încheindu-se încă 5 procese-verbale de transformare (de la nr.9 la nr.12A).

Peste valoarea contractului de 318.592 USD, s-a mai predat tehnică de 169.955 USD, fără a se întocmi vreun act adițional sau alt contract și fără a se avea în vedere împrăjurarea că la 1.04.2002 a fost emisă Hotărârea Guvernului nr.262, potrivit căreia valorificarea mijloacelor fixe scoase din funcțiune, obiectele de inventar și alte materiale de clasate sau deșeurile re folosibile rezultate în urma casării sau demolării, se putea realiza numai prin Compania Națională Romtehnica S.A.

Prin continuarea derulării contractului de schimb nr. L 3535/2000 și după depășirea valorii acestuia în luna august 2002 s-a produs o **pagubă de 26.379.300.734 lei ROL.**

Prin adresele A 452/03.02.2004 și A 1142/29.03.2004, comandantul și contabilul șef al U.M. 01575 București (care preluase patrimoniul U.M. 02225) au sesizat, în scris, despre depășirea atât cantitativă cât și valorică, cu cca. 200.000 USD a contractului de schimb L 3535/01.06.2000.

Urmare a acestor adrese, inculpații Oțelea Neculae, Manda Toader și Lincă Simion au întocmit Raportul L 4711/22.04.2004,

constatând „ o depășire a cantității de deșeuri prevăzute prin contract de 6.708.566,68 kg în valoare de 171.240,12 USD”.

În baza acestui raport, inculpatul Bădălan a emis Dispoziția nr. 4541/20.04.2004, prin care, constatând că s-a finalizat contractul L 3535, a ordonat **încetarea relației comerciale cu S.C. Tofan Steel** și valorificarea numai prin C.N. Romtehnica S.A.

Deși dispoziția de finalizare a contractului de schimb s-a dat în aprilie 2004, ultimul proces-verbal de transformare – P.V.T. 12A – s-a încheiat la 14.09.2004, acesta regularizând practic niște operațiuni economice care se derulaseră anterior (28 de autovehicule militare care fuseseră predate la Tofan la data de 27.11.2003).

7. Ministerul Apărării s-a constituit **parte civilă** cu suma de 83.926.819.363 ROL, conform pagubei stabilite inițial la cercetarea administrativă, efectuată în perioada aprilie – iunie 2006 de Secția de prevenire și combatere a fraudelor din Ministerul Apărării și finalizată cu procesul-verbal de constatare nr.J 4305/28.06.2006.

Prin rechizitoriu, s-a reținut ca și valoare a prejudiciului suma de de 44.118.121.888 ROL, stabilită prin expertiza financiar-contabilă.

II.Cauza a fost înregistrată pe rolul Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 19 decembrie 2007, sub nr.11270/1/2007.

1.Prin *încheierea din 19.03.2008* (definitivă prin decizia nr.267 din 14.04.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul de 9 judecători, prin care s-a respins ca inadmisibil recursul Parchetului) **a fost sesizată Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate** a art.40 al.1 c.pr.pen., judecata fiind suspendată până la soluționarea excepției.

Prin decizia Curții Constituționale nr.1224 din 18 noiembrie 2008 a fost respinsă excepția de neconstituționalitate.

Întrucât până la soluționarea excepției de neconstituționalitate, judecata a fost suspendată conform art.29 al.5 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, această perioadă de timp nu se va lua în calculul termenului de prescripție a răspunderii penale, cursul ei fiind suspendat conform art.128 al.1 c.pen.

2. După repunerea cauzei pe rolul Înaltei Curți, prin *sentința penală nr.674 din 1.04.2009* a fost admisă excepția de necompetență a efectuării urmăririi penale de către D.N.A.- Secția de combatere a infracțiunilor de corupție săvârșite de militari, invocată de inculpatul Popescu Mihail, dispunându-se conform art.332 al.1 și 2 c.pr.pen. **restituirea cauzei pentru refacerea urmăririi penale** de către D.N.A., Secția civilă.

Prin aceeași sentință s-a dispus și ridicarea sechestrului asigurător instituit asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpaților.

Prin decizia nr.742 din 19.10.2009 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul de 9 judecători a fost admis recursul Parchetului, casată sentința și trimisă cauza la Secția penală pentru continuarea judecării.

3. Cauza a fost reînregistrată pe rolul Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 12 noiembrie 2009, sub nr.11270.1/1/2007.

Ministerul Apărării Naționale s-a constituit parte civilă cu suma de 8.392.681,94 RON actualizată cu indicele de inflație la data plății, reprezentând cuantumul pagubei constatate în urma cercetării administrative și înregistrată în contabilitate potrivit deciziei (dispoziției) nr.83 din 28.06.2006 a ministrului Apărării Naționale (fil.34 vol.1).

În privința măsurilor asigurătorii, Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară a confirmat existența sechestrului asigurător instituit asupra bunurilor imobile deținute de inculpații Popescu, Bădălan, Calcan și Oțelea (fil.81 și urm., fil.104 vol.1).

În cazul inculpatului Lincă, Direcția Generală de Taxe și Impozite sector 1 a comunicat că nu este instituit sechestrul asupra autoturismului Renault aparținând acestuia (fil.79 vol.1), iar în cazul inculpatului Manda Direcția Generală de Taxe și Impozite sector 4 a comunicat că nu deține arhiva cu privire la sechestrul instituit asupra autoturismul Peugeot 206 proprietatea acestuia (fil.121 vol.1).

Cercetarea judecătorească propriu-zisă s-a desfășurat în perioada 25.05.2010 – 26.10.2011 (14 termene de judecată) și a constat în:

- ascultarea **celor șase inculpați** (la *termenele din 25.05., 22.06. și 20.10.2010*, fil.37,42,53,57,101,104 vol.1);

- ascultarea **martorilor din acte**: Ploștinaru Ion, Calenciuc Valentin, Boțoacă Gheorghe, Merlă Gheorghe, Tuchiuc Gheorghe Mircea, Baciuc Constantin (la *termenul din 30.11.2010*, fil.123 și urm. vol.1), Stăncioiu Ioan, Marin Petre (la *termenul din 14.12.2010*, fil.148 și urm.,vol.1), Apostol Vasile, Rusu Ion, Florea Florian, Stan Iulian Marian, Constantinescu Dorina, Condurache Dănuț, Marin Gheorghe, Naum Cezar, Stanca Mihăiță Ionel (la *termenul din 24.01.2011*, fil.191 și urm., vol.1), Ienciu Traian, Abagiu Sorin, Fan Mariana, Andrei Viorel, Scurtu Floare, Dumitru Florin Mugur și Savu Mircea (la *termenul din 11.02.2011*, fil.261 și urm. vol.1), Pătruț Ion, Bobârcea Gelu, Călin Traian, Chirilă Constantin, Voineagu Lenuța, Ionescu Mircea Mihai (la *termenul din 1.03.2011*, fil.1 și urm. vol.2), Pricope Matei, Blaga Aurel, Arnăutu Costel Daniel, Udrea Daniel Mihail, Nichită Mihai, Vintilă Gheorghe, Negru

Viorel (la termenul din 1.04.2011, fil.96 și urm.vol.2), Rădulescu Ștefan (la termenul din 29.06.2011, fil.165 vol.2);

- ascultarea **martorilor pe situația de fapt, propuși de inculpații** Calcan și Manda: Onica Dan (fil.259, vol.1) și Hladiuc Matei (fil.104 vol.2);

- **citirea declarației date de martorul Cârstea Ion** în cursul urmăririi penale, conform art.327 al.3 c.pr.pen. (la termenul din 15.09.2011, fil.223 vol.2);

- încuviințarea **probei cu înscrisuri** pentru inculpați, acestea fiind depuse la dosar (fil.173 și urm., vol.2);

- efectuarea unei adrese la partea civilă pentru comunicarea unor **date referitoare la prejudiciu** și primirea relațiilor solicitate (fil.9, 34 și urm. vol.2).

Prin încheierea din 29 iunie 2011, Înalta Curte **a respins** cererea inculpaților Popescu, Bădălan, Oțelea și Lincă privind efectuarea unei noi expertize contabile în cauză (fil.169,170, vol.2).

De asemenea, prin încheierile din 29 iunie și 15 septembrie 2011, Curtea **a respins** solicitarea inculpaților privind efectuarea unor adrese către partea civilă Ministerul Apărării Naționale (fil.170 și 224, vol.2).

III.Examinând întregul material probatoriu administrat în cauză în faza de urmărire penală și în faza de judecată, Înalta Curte reține ca fiind dovedită următoarea situație de fapt:

1. La data de 13.07.1999 s-a încheiat Protocolul L-5070 între Statul Major al Forțelor Terestre (U.M.02490), reprezentat de Șeful acestuia, inculpatul Popescu Mihail și S.C.Tofan Colect S.R.L., având ca obiect valorificarea unor materiale sau componente, piese de schimb uzate, rezultate în urma dezmembrării unor bunuri materiale scoase din funcțiune sau declassate, prin schimbarea acestora cu altele noi, de același fel, având cel puțin aceiași parametri (fil.7 vol.12 dup).

Invocând această colaborare, prin adresa nr.43 din 27.10.1999 S.C.Tofan Colect S.R.L și-a manifestat disponibilitatea de a prelua fierul vechi, provenit de la casarea și dezmembrarea unor bunuri (tehnica de luptă) scoase din funcțiune sau declassate, oferind în schimb contravaloarea lui în anvelope de orice tipodimensiune care se fabrică la toate cele patru uzine (Danubiana, Victoria, Florești, Silvania-Zalău, Rotras-Turnu Severin), care fac parte din Tofan Grup (fil.19 vol.12 dup).

În baza acestei oferte, inculpatul Popescu Mihail s-a adresat, prin șeful Statului Major General, ministrului Apărării Naționale cu *Raportul L 7853 din 25.11.1999*, adresându-i rugămintea de a aviza, în conformitate cu art.1 lit.b din O.U.G. nr.95/1999, valorificarea bunurilor

scoase din funcțiune aflate în administrarea Ministerului, în starea fizică în care se află, fără organizarea de licitații, la schimb cu produsele noi menționate în adresa Tofan Colect.

Potrivit art.1 lit.b din actul normativ menționat, bunurile aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale, scoase din funcțiune potrivit reglementărilor în vigoare, pot fi valorificate în starea fizică în care se află sau ca materiale și piese rezultate în urma demolării sau dezmembrării, prin valorificare directă fără organizare de licitație, în cazul în care producătorul sau alt ofertant acceptă schimbarea bunului cu altul nou, cu aceiași parametri, sau *în alte situații* aprobate de ministrul apărării naționale, la propunerea șefului Statului Major General.

În cuprinsul Raportului se menționa că, după un calcul estimativ, care va fi concretizat prin contracte ferme, pentru circa 4600 autovehicule scoase din funcțiune, reprezentând în medie 18.400 tone deșeu fier, S.M.F.T. poate primi în schimb peste 6000 anvelope de diferite tipodimensiuni.

Raportul L 7853 din 25.11.1999 a fost restituit Serviciului logistic al S.M.F.T., cu adresa nr.L 517/31.01.2000, fără a fi aprobat, cu mențiunea „ de a fi reanalizat și refăcut în concordanță cu prevederile Ordinului ministrului Apărării Naționale nr.M1/12.01.2000 (fil.32 vol.12 dup).

În aceeași zi, cu adresa nr.2 din 31.01.2000, S.C.Tofan Colect S.R.L. reiterează oferta anterioară, în termeni aproape identici cu cei folosiți în adresa nr.43 din 27.10.1999 (fil.31 vol.12 dup).

Este de observat că atât adresa de restituire, cât și noua adresă a Tofan Colect sunt înregistrate în registrul pentru evidența documentelor al S.M.F.T. în aceeași zi, 4.02.2000, la poziții succesive (L 885 și L 886).

În aceste condiții, cu *Raportul nr.L 1143 din 14.02.2000*, semnat de inculpatul Popescu Mihail, S.M.F.T s-a adresat din nou ministrului Apărării Naționale, solicitând aprobarea pentru „ valorificarea către Tofan Grup direct, fără organizarea de licitație, a tehnicii scoase din funcțiune din Trupele de Uscat, la schimb cu anvelope de diferite tipodimensiuni, în limita aceleiași valori totale” (fil.33 vol.12 dup).

Acest nou Raport este aproape identic, în conținut, cu cel anterior, singurele diferențe fiind legate de obiectul schimbului („tehnica scoasă din funcțiune, în starea în care se află”, spre deosebire de „fierul vechi provenind din casare și dezmembrarea unor bunuri materiale scoase din funcțiune sau declassate”) , de trimiterea la un singur contract ce urma a fi încheiat (iar nu la mai multe, așa cum se menționa anterior) și de referirea, ca și temei legal al solicitării, la Ordinul M1 din 12.01.2000 (alături de O.U.G. nr.95/1999).

Atât în Raportul anterior, cât și în noul Raport se susține, fără a se produce vreo dovadă, că S.C.Tofan Grup este „unicul distribuitor de

anvelope din România”, fapt care nu este menționat nici măcar în cele două oferte provenind de la Tofan Colect.

În anexa la Raportul L 1143 se regăsește o bază de calcul (fil.34 vol.12 dup), în care sunt menționate:

- cantitatea și valoarea totală a deșeurilor: **4598 de autovehicule**, împărțite pe 9 categorii individualizate, reprezentând 18.464 tone fier, cu o valoare totală de 9.601.530.000 ROL, la o valoare unitară de 520 lei/kg;

- cantitatea și valoarea totală a anvelopelor: **6020 de anvelope**, împărțite pe 6 tipodimensiuni, care însumate (prin raportare la valoarea lor individuală specificată) reprezintă aproximativ aceeași valoare totală, de 9.601.093.000 ROL.

În finalul acestei baze de calcul, întocmite de inculpatul Calcan Eugen (la acea dată, șeful Secției asigurare tehnico-materială), se menționează că oferta de prețuri a S.C.Tofan Grup este cea de la data de 1.11.1999, prețurile urmând a fi negociate la data încheierii contractului.

Raportul L 1143 a fost avizat favorabil de Direcția Financiară, precum și de Direcția Legislativă și Contencios din cadrul Ministerului Apărării Naționale, făcându-se trimiteri la respectarea legislației în vigoare și la etapele ce trebuiau urmate (fil.35 și 36 vol.12 dup).

La data de 6.04.2000 ministrul Apărării Naționale a aprobat Raportul L 1143 din 14.02.2000.

Această aprobare a fost dată în condițiile prev.de art.1 lit.b din O.U.G nr.95/1999 cu privire la valorificarea bunurilor scoase din funcțiune, aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale (fil.1, vol.30 dup), art.2 lit.b și art.24 al.2 din Ordinul M1/2000 al ministrului Apărării Naționale pentru aprobarea normelor metodologice privind valorificarea bunurilor scoase din funcțiune, aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale (fil.56 și urm.vol.30 dup).

2. După aprobarea de către ministrul Apărării Naționale a Raportului nr.L 1143, la data de 25.05.2000 între reprezentanții U.M. 02490 (inculpații Calcan Eugen-șeful Serviciului Logistic, Manda Teodor -șeful Secției Financiar Contabile și Lincă Simion-consilier juridic) și cei ai S.C.Tofan Steel S.R.L (Hladiuc Matei-director general și Chirilă Constantin-director economic) s-au încheiat două *Note de negociere* (fil.48, 49, vol.12 dup), cu privire la:

- prețurile deșeurilor metalice sau de altă natură (pentru mijloacele tehnice nedezmembrate : 400 lei/kg, TVA inclus, adică 0,01634 \$/kg la cursul de schimb 20.560 lei/\$; pentru deșeurile de fier vechi nepregătite: 420 lei/kg., TVA inclus, adică 0,01717 \$/kg).

În Nota de negociere se face precizarea că prețurile s-au negociat în condițiile demolării (dezmembrării) și suportării transportului din unitățile militare de către S.C.Tofan Steel S.R.L.

- prețurile anvelopelor livrate la schimb cu deșeurile metalice (cu trimitere la o altă anexă, ce cuprinde în fapt oferta de prețuri și produse ale Tofan Grup).

3. În baza acestei așa-zise negocieri, la data de 1.06.2000 între Ministerul Apărării Naționale – S.M.F.T (U.M.02490) și S.C.Tofan Grup S.A., prin S.C.Tofan Steel S.R.L s-a încheiat *Contractul de schimb L-3535* (fil.45 vol.12 dup).

Din partea S.M.F.T. contractul a fost semnat de inculpații Popescu Mihail, Manda Teodor, Calcan Eugen și martorul Merlă Gheorghe (șeful Biroului Juridic și de Drept Umanitar).

Contractul a fost însoțit de 5 anexe: Nota de negociere din 25.05.2000 cu privire la prețurile deșeurilor; Nota de negociere din 25.05.2000 cu privire la prețurile de livrare ale anvelopelor; oferta de prețuri și produse ale Tofan Grup; modelul procesului verbal de predare primire ce urma să se întocmească la predarea bunurilor de către unitățile militare gestionare; calculația cantitativ-valorică a deșeurilor pe tipuri de mașini și utilaje (fil.48-60, vol.12 dup).

În ce privește *obiectul contractului* (art.1.1-1.3), acesta este formulat ambiguu, făcându-se referiri la „tehnica scoasă din funcțiune”, la „bunuri materiale de natura mijloacelor fixe scoase din funcțiune în starea în care se află sau declassate și casate, altele decât mijloacele fixe” sau la „tranză de deșeuri metalice sau de altă natură ce a făcut obiectul unei casări, aparținând tehnicii scoase din funcțiune, ca și din casarea bunurilor materiale, altele decât mijloacele fixe”.

În fapt, examinând anexa nr.4 a contractului, ce conține calculația cantitativ-valorică a deșeurilor pe tipuri de mașini și utilaje, rezultă că în contract s-au menționat un număr de 243 bucăți de bunuri, precum și 5014 tone deșeuri, ce nu au făcut obiectul aprobării ministrului Apărării Naționale dată la 6.04.2000, în considerarea celor menționate în Raportul L 1143 și în baza de calcul anexată acestuia (a se vedea expertiza contabilă, fil.57, vol.7 dup).

Mai mult, în privința celor 9 categorii de bunuri menționate în baza de calcul sus-menționată, ce au făcut obiectul Raportului și a aprobării, acestea sunt diferite numeric, atât per total, cât și pe fiecare tip de tehnică, față de cele aprobate de ministru (un total de 2631 în contract, față de 4598 în baza de calcul; de exemplu, la autobuze transport persoane s-au prevăzut 15 bucăți în baza de calcul, iar în contract 55).

Din aceste date rezultă că nici la data întocmirii Raportului L 1143 și nici la data încheierii contractului nu a existat o evidență clară a bunurilor scoase din funcțiune, care puteau face obiectul procedurii

derogatorii înscrise în art.1 lit.b teza a-II-a din O.U.G.nr.95/1999, necesitând aprobarea expresă a ministrului Apărării Naționale.

Având în vedere disp.art.1 al.3 din Ordinul M1/2000, potrivit căruia în raportul de solicitare a scoaterii din funcțiune sau declasării și casării se va menționa procedura de valorificare, rezultă că scoaterea din funcțiune a unor bunuri, ulterior aprobării Raportului L 1143 și a încheierii contractului L 3535, nu era suficientă pentru a putea face obiectul acestuia, fără o aprobare expresă a ministrului în acest sens.

Referitor la cantitatea de anvelope ce va fi livrată la schimb, aceasta nu este menționată în cuprinsul contractului, precizându-se doar că „ va fi stabilită de părți prin anexa ce va face parte integrantă din prezentul contract” și care, în fapt, nu există (ea trebuind să fie, prin ipoteză, diferită de anexa ce cuprinde oferta Tofan Grup, avută în vedere în Nota de negociere din 25.05.2000).

În ce privește *raportul de schimb* (art.2.1-2.5), este de observat aceeași ambiguitate în redactarea contractului.

Astfel, potrivit art.2.4, negocierile efectuate, Anexele nr.1 și 2 sunt ferme și nu pot fi schimbate după încheierea contractului și nici ulterior, pe o perioadă de 5 ani de la semnarea contractului cu posibilitatea de a fi prelungit după această perioadă (amestecându-se astfel perioada în care prețurile negociate la deșeuri și anvelope vor rămâne neschimbate, cu o presupusă durată a contractului).

Tot astfel, în privința valorii contractului, potrivit art.2.5 aceasta este de „aproximativ 6.550.242.901 lei / 318.592 \$ potrivit calculației (anexa 4)”, deși valorile indicate, atât în lei, cât și în valută sunt mai degrabă exacte (calculate până la ultimul leu, respectiv dolar !).

La data de 9.06.2000 contractul a fost vizat pentru control financiar-preventiv de către martora Floare Scurtu, controlor delegat din partea Ministerului Finanțelor.

4. Atât înainte, cât și după încheierea contractului, în vederea aplicării acestuia, prin Serviciul Logistic din cadrul S.M.F.T. au fost transmise către cele 230 de unități militare gestionare mai multe dispoziții (L 2980 din 3.05.2000, L 3308 din 19.05.2000, L 4369 din 6.07.2000, L 8138 din 9.10.2000).

Aceste dispoziții logistice au avut în vedere condițiile de livrare a bunurilor ce au făcut obiectul contractului, ca și documentele ce trebuiau întocmite pentru reflectarea în contabilitate a schimbului realizat.

În esență, în executarea contractului s-a dispus întocmirea mai multor documente, cu respectarea următorului circuit:

- întocmirea în unitățile militare gestionare a *proceselor-verbale de predare-primire* a bunurilor către delegații Tofan Steel și a *avizelor de expediție*;

- transmiterea de către S.M.F.T. la U.M.02225, iar ulterior, la U.M.01575 (unități prin care s-a derulat contractul, din punct de vedere contabil), a proceselor verbale de predare-primire și întocmirea, pe baza acestora, a *proceselor verbale de recepție cantitativă* a bunurilor predate anterior la Tofan Steel și a *actului de primire în gestiune* a acestor bunuri; pe această bază, bunurile predate se înregistrau în evidența contabilă a U.M.02225 (U.M.01575) și se scădeau din gestiunea unităților militare;

- întocmirea de către comisii din cadrul S.M.F.T a *proceselor verbale de transformare*, constând în transformarea scriptică a bunurilor înscrise în procesele verbale de predare- primire, în deșeuri;

- transmiterea de către S.M.F.T. la U.M.02225 (iar ulterior, la U.M.01575) a proceselor verbale de transformare, pe baza cărora se scădeau din evidența contabilă a acestor unități cantitățile de bunuri și se înregistrau deșeurile cantitativ-valoric, rezultate din transformarea scriptică;

- *întocmirea la U.M.02225 (U.M.01575) a facturilor* către Tofan Steel, cuprinzând cantitățile de deșeuri menționate în procesele verbale de transformare și, pe această bază, scăderea din evidența contabilă a acestor unități a deșeurilor cu care se înregistraseră anterior;

- *facturarea de către Tofan Steel a anvelopelor*, în aceeași limită valorică rezultată din procesele-verbale de transformare și întocmirea de către U.M.02225 (U.M.01575) a *notelor de intrare-recepție și constatare diferențe* pentru bunurile primite la schimb.

În fapt însă, singurele operațiuni reale erau cele de predare-primire a bunurilor la nivelul unităților militare gestionare către delegații Tofan Steel, respectiv de livrare de către această societate a anvelopelor, toate celelalte documente urmărind să regularizeze evidența contabilă a unităților militare.

Procesele verbale de transformare erau întocmite de comisii numite prin ordin de zi din cadrul S.M.F.T, fiind apoi semnate de șeful Secției Financiar-Contabile, de șeful Biroului Juridic și Drept Umanitar, avizate de șeful Serviciului Logistic și aprobate de șeful S.M.F.T. Documentul era de asemenea semnat și de administratorul Tofan Steel.

5. Din examinarea proceselor-verbale de transformare, rezultă că acestea stabileau practic valoarea tehnicii predate până la o anumită dată, după transformarea ei în deșeuri, urmând ca în limita aceleiași valori, Tofan Steel să livreze o anumită cantitate de anvelope.

În consecință, pe baza proceselor verbale de transformare se putea stabili care este valoarea contractului de schimb la un moment dat, prin adiționarea valorii deșeurilor predate, menționate în mod explicit în fiecare asemenea act încheiat.

În același timp, în anexa 1 a fiecărui proces verbal de transformare erau nominalizate toate bunurile care fuseseră efectiv predate de către unitățile militare, putându-se stabili în ce măsură acestea făcuseră obiectul aprobării date de ministrul Apărării Naționale și fuseseră înscrise în anexa 4 a contractului de schimb.

Analizând procesele verbale de transformare, prin raportare la cele expuse anterior, rezultă mai întâi că *valoarea contractului de schimb a fost realizată (și chiar depășită) la data de 2.08.2002*, odată cu predarea unor bunuri de către U.M.01456 Craiova, operațiuni care au fost reflectate în procesele verbale de transformare nr.7 și parțial nr.8 (320.592 \$ față de 318.592 \$, cât era înscris în art.2.5 al contractului de schimb, ca valoare a acestuia).

În al doilea rând, verificând anexele proceselor verbale de transformare, rezultă că *până la data realizării valorii contractului, au fost predate mai multe bunuri care fie nu făcuseră obiectul aprobării ministrului Apărării Naționale, fie nu fuseseră înscrise nici măcar în contractul de schimb.*

Astfel:

- a. au fost predate *374 bucăți mijloace tehnice militare* (echivalent a 1.175.620 kg.), care nu se regăsesc în cele 9 categorii de tipuri și tehnică militară prevăzute în baza de calcul a Raportului L 1143 și în anexa 4 a Contractului de schimb L 3535;
- b. au fost predate *490 bucăți mijloace fixe și inventar gospodăresc* (alte mijloace decât tehnica militară), echivalent a 1.051.333 kg., care nu au fost aprobate la schimb și nu au fost indicate în anexa 4 a contractului de schimb;
- c. au fost predate *1.758.299 kg. deșeuri deja dezmembrate în unitățile militare*, care nu au făcut obiectul aprobării Ministrului Apărării Naționale și care fie nu au fost înscrise nici măcar în Contractul de schimb (aluminiu, cupru, inox, plumb), fie au depășit cantitățile înscrise în anexa 4 a acestuia (alamă, cauciuc);
- d. au fost predate *186,8 tone deșeuri (183,4 tone fier vechi nepregătit și 3,4 tone deșeuri cauciuc) aflate la Uzina Mecanică București (U.M.B)*, neaprobrate de ministrul Apărării Naționale pentru a face obiectul schimbului, pentru care nu s-au primit anvelope la schimb, în condițiile în care nici nu au fost facturate;
- e. au fost predate *175 agregate energetice* (dintr-un total de 197, restul de 22 fiind predate după realizarea și depășirea contractului), aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale și deținute în custodie de U.M.B., ce au rezultat din reducerea armamentelor convenționale (tancuri TR-800), bunuri

care nu au făcut obiectul aprobării ministrului Apărării Naționale și nu au fost nominalizate în anexa 4 a Contractului de schimb.

6. Pe parcursul derulării Contractului de schimb L 3535 au fost sesizate *aspecte negative* în legătură cu acesta, în principal de către Direcția de Audit Intern a Ministerului Apărării Naționale.

În concret, prin Raportul A 422 din 8.02.2001 adresat inculpatului Bădălan, ca șef al S.M.F.T., se indică patru aspecte necesar a fi amendate, cele mai importante referindu-se la cuprinderea în nota de negociere și în procesele verbale de transformare a valorii fiecărui bun material valorificat și la necesitatea unei noi aprobări a ministrului Apărării Naționale pentru ca bunurile ce nu au putut fi valorificate prin licitație, în perioada derulării Contractului, să poată face obiectul acestuia (fil.151 vol.31 dup).

Urmare a acestui Raport, *la data de 17.04.2001 se încheie Actul adițional nr.L 2817* la Contractul de schimb L 3535, semnat de inculpații Bădălan, Calcan și Lincă, precum și de înlocuitorul inculpatului Manda, martorul Ploștinaru Ion (fil.134,135, vol.31 dup).

Acest act completează patru articole ale contractului inițial, însă nu rezolvă una dintre problemele esențiale ridicate de Direcția de Audit, respectiv cea legată de o nouă aprobare a ministrului Apărării Naționale, pentru bunurile scoase din funcțiune după data încheierii contractului.

Prin adresa de răspuns la sesizarea Direcției de Audit (nr.L 2818/17.04.2001), semnată de inculpatul Bădălan, se face referire la actul adițional încheiat, cu precizarea că, la acel moment, contractul de schimb se derulează numai pentru bunurile scoase din funcțiune, declasate și casate anterior încheierii acestui din urmă act, urmând să se întocmească un nou raport către ministrul Apărării Naționale pentru bunurile materiale aprobate ulterior (fil.134 vol.31 dup).

Ulterior, la 22.05.2001, Direcția de Audit a întocmit un nou Raport nr.A 1409, adresat de asemenea inculpatului Bădălan, în care se reiterează faptul că „toată tehnica ce urmează a intra și în viitor sub incidența acestui angajament, este necesar și se impune ca să urmeze și să respecte procedurile de scoatere din funcțiune și valorificare până când ajunge în această stare, respectiv etapă, de fiecare dată urmând a se obține, pentru efectuarea schimbului, aprobarea ordonatorului principal de credite” (fil.165,166 vol.12 dup).

Prin Raportul nr.A 609/28.05.2001, întocmit de inculpatul Lincă, semnat de inculpatul Manda și însușit de inculpatul Bădălan, se răspunde Direcției de Audit în sensul că „mijloacele fixe și bunurile materiale care fac obiectul acestui contract au fost aprobate de ministrul apărării naționale și înainte de a fi predate la S.C.TOFAN STEEL S.R.L. ele au trecut prin licitații și nu au fost adjudecate și nici nu au fost

solicitate pentru transmitere fără plată” și că „pentru mijloacele fixe și bunurile materiale ce sunt scoase din funcțiune după data de 1.06.2000 vom înainta un raport către ministrul apărării naționale pentru aprobarea schimbului potrivit capitolului I art.2 și capitolului II art.12 al.2 din ordinul ministrului apărării naționale M122/2000 ce urmează a vă fi prezentat pentru semnare”. (fil.175 vol.12 dup).

În fapt însă, atât anterior, cât și ulterior sesizărilor Direcției de Audit și răspunsurilor S.M.F.T (în parte, iritate ! - a se vedea termenii utilizați de inculpatul Lincă în redactarea Raportului A 609 și de inculpatul Bădălan în însușirea conținutului acestuia), contrar afirmațiilor cuprinse în acestea, în baza contractului de schimb a fost predată și tehnică scoasă din funcțiune după data încheierii acestuia, fără a exista o aprobare expresă a ministrului Apărării Naționale pentru o asemenea modalitate excepțională de valorificare a tehnicii militare scoasă din funcțiune, așa cum ceruse Direcția de Audit.

Este vorba astfel despre tehnica ce a făcut obiectul Raportului nr. L 10093 din 15.12.2000 (fil.73 vol.12 dup) și al Raportului L 6438 din 27.08.2001, ambele semnate de inculpații Popescu (devenit între timp Șef al Statului Major General) și Bădălan, acte prin care s-a solicitat și obținut aprobarea ministrului Apărării Naționale doar pentru scoaterea din funcțiune a unor mijloace fixe, iar nu și pentru valorificarea lor în baza contractului de schimb L 3535.

7. Deși valoarea contractului a fost realizată și depășită încă de la data de 2.08.2002, Contractul de schimb L 3535 *s-a derulat în continuare, până la data de 14.09.2004*, perioadă în care s-au mai încheiat încă 5 procese verbale de transformare (de la nr.9 la nr.12A).

Pe de altă parte, la data de 1.04.2002 a intrat în vigoare H.G. nr.262/2002 privind organizarea procedurilor pentru valorificarea bunurilor aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale, care stabilea competența exclusivă a Companiei Naționale Romtehnica S.A. de derulare a procedurilor de valorificare a acestor bunuri, indiferent de modalitatea concretă de realizare (licitație publică, selecție de oferte sau negociere directă, valorificare directă fără organizare de licitație, transmitere fără plată la alte instituții publice).

Cu toate acestea, contractul a fost continuat până la concurența valorii totale de schimb de 490.593 \$, cu o depășire de 169.955 \$ (adică 53% din valoarea menționată în contract), predându-se suplimentar 1.711 mijloace tehnice nedezmembrate, 1.183 alte mijloace fixe și inventar gospodăresc nedezmembrate și 317.420,45 kg.deșeuri dezmembrate.

În anul 2004, după desființarea și preluarea patrimoniului U.M 02225 de către U.M.01575 București, această unitate militară a sesizat în scris Serviciul logistic din cadrul S.M.F.T., cu adresele succesive nr.A

452/3.02.2004 și A 1142/29.03.2004 pentru a interveni la structurile competente în vederea rezilierii Contractului L 3535, întrucât clauzele acestuia fuseseră depășit atât din punct de vedere cantitativ, cât și valoric (fil.193,197, vol.12 dup).

Abia la data de 22.04.2004 a fost întocmit de către inculpatul Oștea Raportul nr.4711, semnat și de inculpații Manda și Lincă, în care se arăta că „ se constată o depășire a cantității de deșeuri prevăzută în contract de 6.708.566, 68 kg în valoare de 171.240,12 \$ ”, propunându-se comunicarea către Tofan Steel a faptului că au fost îndeplinite clauzele contractuale și finalizarea contractului prin acordul părților, urmând să se continue valorificarea deșeurilor și a tuturor bunurilor materiale scoase din funcțiune sau declassate prin Romtehnica. (fil.108 vol.12 dup).

Acest Raport a fost însușit de către inculpatul Bădălan, șeful S.M.F.T. care a dispus să se ia măsuri pentru punerea sa în practică, emițând totodată Dispoziția nr.4541/20.04.2004 prin care a ordonat ca începând cu această dată toate bunurile scoase din funcțiune, inclusiv deșeurile să fie valorificate exclusiv prin Romtehnica.(fil.150, vol.12 dup).

În aceste condiții, la 14.09.2004 s-a încheiat ultimul proces verbal de transformare, nr.12A, care a regularizat practic operațiunile de predare-primire care se derulaseră anterior (este vorba despre 28 de autovehicule militare care fuseseră predate efectiv la Tofan Steel în 27.11.2003).

8. Comparând situația prezentată în Raportul L1143 din 14.02.2000, ca justificare a schimbului cu Tofan Grup, cu cea existentă la finalizarea contractului L 3535, se constată următoarele:

- deși în Raportul L 1143 se menționa că vor face obiectul schimbului circa **4600 autovehicule** scoase din funcțiune (reprezentând în medie *18.400 tone deșeu fier*), în realitate au fost predate în baza contractului un total de **6252 bunuri** (din care 4579 mijloace tehnice militare nedezmembrate și 1673 alte mijloace fixe și inventar gospodăresc nedezmembrate) și **2.076 tone deșeuri** dezmembrate , ceea ce echivalează cu *un total de 24.260 tone deșeuri* – a se vedea anexa 6 a raportului de expertiză contabilă (fil.64 vol.7 dup) ;

- deși în Raportul L 1143 se menționa că se vor primi la schimb **peste 6000 anvelope** de diferite tipodimensiuni, în realitate s-au primit **3254 anvelope**, 1770 de camere și 681 bandaje de cauciuc (un total de 5705 bunuri – fil.45 vol.11 dup).

Altfel spus, deși **s-au predat cu 30% mai multe bunuri** decât cele menționate în baza de calcul, ca justificare economică a schimbului cu Tofan Grup (prin raportare la cantitatea totală de deșeuri), **s-au primit doar 54 % din anvelopele precizate** în același Raport.

Prejudiciul total cauzat Ministerului Apărării Naționale, prin încheierea, derularea și depășirea Contractului de schimb L 3535 este **de 46.213.252.498 ROL, din care:**

- 3.636.197.564 ROL prejudiciu cauzat prin predarea la schimb a 374 mijloace tehnice nedezmembrate (1176 tone), în afara prevederilor contractului;

- 2.868.977.738 ROL prejudiciu cauzat prin predarea la schimb a 490 alte mijloace fixe și inventar gospodăresc nedezmembrate (1051 tone), fără să fie aprobate și contractate;

- 7.341.156.329 ROL prejudiciu cauzat prin predarea la schimb a 1.758 tone deșeuri dezmembrate în unitățile militare gestionare, fără să fie aprobate de ministrul Apărării Naționale;

- 684.628.118 ROL prejudiciu cauzat prin predarea cantității de 186,8 tone deșeuri de la Uzina Mecanică București (U.M.B.), necuprinse în procesele verbale de transformare, nefacturate și pentru care nu s-au primit la schimb anvelope;

- 2.095.130.610 ROL prejudiciu cauzat prin predarea a 175 agregate energetice deținute de Uzina Mecanica București (U.M.B), fără să fie aprobate de ministrul Apărării Naționale și fără să fie înscrise în Contractul de schimb (restul, până la 197 agregate energetice au fost cuprinse, ca și prejudiciu, în depășirea valorii contractului, făcând obiectul Procesului verbal de transformare nr.10/1.08.2003);

- 3.207.861.405 ROL prejudiciu cauzat prin primirea la schimb a cantității de 1.366 anvelope pe 5 tipodimensiuni, la prețuri negociate mai mari decât cele prevăzute și aprobate în Raportul L 1143;

- 26.379.300.734 ROL prejudiciu cauzat prin continuarea derulării contractului de schimb și după depășirea valorii acestuia, în luna august 2002.

IV. Analizând probatoriului administrat în cauză, Curtea constată mai întâi că inculpații nu au recunoscut săvârșirea infracțiunii pentru care au fost trimiși în judecată, susținând în esență pe de o parte că au respectat toate prevederile legale în legătură cu negocierea, încheierea și derularea contractului de schimb, iar pe de altă parte că la nivelul S.M.F.T. nu s-a produs nicio pagubă în legătură cu acest contract.

S-a invocat astfel oportunitatea încheierii unui asemenea contract, în condițiile în care pe de o parte exista o nevoie acută de anvelope în special pentru dotarea tehnicii aflate în teatrele de operațiuni din străinătate, iar pe de altă parte nu existau resurse bugetare alocate în acest scop. Referitor la negocierea contractului, s-a arătat că prețurile pentru deșeuri au fost stabilite în condițiile în care dezmembrarea tehnicii și transportul acesteia era asigurată de Tofan Steel; în caz contrar, dacă armata ar fi dezmembrat tehnica, cheltuielile ocazionate de acest proces ar fi depășit veniturile obținute prin valorificare. În ce privește prețul

anvelopelor, s-a susținut că acestea erau avizate de Oficiul Concurenței, astfel încât ele nu puteau face obiectul unei negocieri.

În ce privește prejudiciul, s-a susținut că acesta nu există, făcându-se trimitere la conținutul Procesului verbal de constatare din 30.03.2007 încheiat de Curtea de Conturi a României – Camera de Conturi București (fil.31-60 vol.32 dup) și la precizările Ministerului Apărării Naționale referitoare la valoarea contabilă a bunurilor predate în baza Contractului L 3535, respectiv valoarea anvelopelor primite la schimb în baza aceluiași contract (fil.34 și urm. vol. ds.fond).

Contrar celor susținute de inculpați, Curtea constată că aceștia și-au îndeplinit în mod defectuos atribuțiile ce le reveneau, potrivit funcțiilor deținute în cadrul Statului Major al Forțelor Terestre, în legătură cu negocierea, încheierea și derularea Contractului de schimb nr.L 3535 din 1.06.2000 și prin aceasta au cauzat o pagubă Ministerului Apărării Naționale; ei au acționat cu intenție indirectă, fără a urmări prejudicierea patrimoniului armatei, prevăzând însă acest rezultat și acceptând posibilitatea producerii lui.

În ce privește **faza prealabilă încheierii contractului** (obținerea aprobării ministrului Apărării Naționale), Curtea nu neagă, în principiu, oportunitatea unei asemenea operațiuni de schimb (tehnică/anvelope), justificată de lipsa resurselor financiare necesare achiziționării de anvelope pentru tehnica din dotare, mai ales pentru cea implicată în operațiunile desfășurate în străinătate.

Cu toate acestea, Curtea observă că o asemenea justificare nu se regăsește în motivarea Raportului L 7853/1999 și mai apoi a Raportului L 1143/2000, fiind făcute trimiteri doar la aspectul pur economic al operațiunii de schimb.

În același context, al oportunității încheierii contractului de schimb, Curtea constată că la mai puțin de o lună de la încheierea acestuia, la 29.06.2000 a fost emisă Ordonanța de Urgență nr.95/2000 privind stingerea unor obligații ale agenților economici care furnizează produse și prestează servicii pentru instituțiile publice din sistemul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, act normativ în care Tofan București figura cu datorii totale la bugetul de stat de 502.925.000.000 ROL. În contul acestei datorii, Ministerul Apărării Naționale putea achiziționa produse de la Tofan în limita sumei de 92.300.000.000 ROL, care era de 10 ori mai mare decât cea menționată ca și valoare de schimb în baza de calcul a Raportului L 1143 (fil.25 vol.35 dup, fil.88 vol.30 dup).

Este adevărat că acest act normativ a fost aprobat după încheierea contractului de schimb, însă tot atât de real este faptul că această Ordonanță de Urgență a fost contrasemnată de ministrul Apărării

Naționale, aceiași care la data de 6.04.2000 a aprobat Raportul L 1143 și, implicit, schimbul cu Tofan Grup.

Pe de altă parte, în ce privește Tofan Grup, în ambele Rapoarte adresate de inculpatul Popescu Mihail ministrului Apărării Naționale se susține că această societate ar fi „unicul distribuitor de anvelope din România”, argument care probabil a cântărit în decizia de a aproba schimbul propus. Cu toate acestea, în adresa Tofan care a stat la baza Raportului L 3535 se susține doar că oferta vizează anvelope de orice tipodimensiune „care se fabrică la toate cele patru uzine ce fac parte din Grupul de firme Tofan, anvelope ce pot echipa întreaga tehnică de luptă”.

Caracterul fals al susținerii din Raportul L 3535 este dovedit și de derularea ulterioară a Contractului de schimb, în condițiile în care probatoriul administrat în cauză a demonstrat că Tofan Grup a asigurat din producție proprie numai 39% din produsele de cauciuc date la schimb, restul de 61% fiind achiziții de la alți 12 furnizori (fil.26 vol.7 dup).

De altfel, în legătură cu partenerul contractual, din actele aflate la dosar rezultă că, deși oferta de preluare a tehnicii scoase din uz contra anvelope a provenit de la S.C.Tofan Colect S.R.L., negocierea contractului s-a făcut cu S.C.Tofan Steel S.R.L., iar încheierea actului – cu S.C.Tofan Grup S.A., prin S.C.Tofan Steel S.R.L. (fil.26,29 și 34 vol.34 dup).

De asemenea, din actele aflate la dosar rezultă că la data negocierii și încheierii contractului, S.C. Tofan Steel S.R.L. nu era autorizată să desfășoare activități de colectare, prelucrare manuală și livrare a deșeurilor metalice (feroase și neferoase), aceasta fiind obținută abia la 31.07.2000 (după două luni de la încheierea contractului), fiind valabilă până la 8.02.2001 (pentru deșeurii neferoase), respectiv până la 23.05.2001 (pentru deșeurii feroase); ulterior, în condițiile modificării cadrului legal, societatea a obținut o nouă autorizație, pentru perioada 24.07.2001 – 24.07.2004, însă numai pentru deșeurii metalice feroase și din cauciuc (a se vedea procesul-verbal întocmit de Garda Financiară la 7.11.2006, fil.69 vol.23 dup).

Toate aceste nereguli, deși nu sunt prin ele însele cauzatoare de prejudiciu, demonstrează superficialitatea cu care a fost tratată problema contractului de schimb, încă din fazele prealabile, ale avizării și negocierii sale, aspectele prezentate fiind imputabile nu doar inculpaților implicați în aceste faze (Popescu, Manda, Calcan, Lincă), ci chiar ministrului Apărării Naționale, care a avizat operațiunea, fără o documentație temeinică, inclusiv în privința partenerului contractual (fiind pe de altă parte de presupus că la nivelul acestei instituții se cunoștea despre intenția de adoptare a unui act normativ ce viza compensarea

datoriilor la buget ale Tofan Grup, prin livrarea de bunuri armatei, având în vedere etapele pe care le parcurge un act normativ până la adoptarea lui – a se vedea OUG 95 / 2000).

Această superficialitate a continuat să se manifeste și în privința unor aspecte mult mai importante, cu implicații directe asupra patrimoniului Ministerului Apărării Naționale: stabilirea valorii contractului, mai exact a tehnicii predate, respectiv a anvelopelor primite în schimb.

În acest sens, Curtea constată că în susținerea Raportului L 1143, inculpatul Popescu a prezentat o bază de calcul întocmită de inculpatul Calcan, în care sunt prezentate pe de o parte tipul și marca tehnicii scoase din funcțiune ce va fi predată, cu echivalent în deșeuri, iar pe de altă parte tipurile de anvelope ce vor fi primite la schimb.

Încă de la început, este de remarcat faptul că, în subsolul notei de calcul se preciza faptul că oferta Tofan Grup era cea de la data de 1.11.1999, cu o vechime de 5 luni față de momentul aprobării ministrului (6.04.2000), ceea ce ar fi impus din start atât din partea acestuia, dar și a inculpatului Popescu, ca persoană care a întocmit și prezentat Raportul (prin intermediul șefului Statului Major General), o altă conduită, în sensul de a se solicita o ofertă actualizată, cât mai apropiată de data la care situația era analizată.

Aceasta nu este o problemă lipsită de importanță, căci potrivit art.24 al.2 din Ordinul M1/2000 valorificarea directă, fără licitație, a bunurilor armatei trebuia să aibe o justificare din punct de vedere economic, iar aceasta a fost prezentată în Raportul L 1143 prin trimiterea la baza de calcul sus-menționată.

Or, dacă oferta reală a Tofan ar fi fost alta decât cea din 1.11.1999, așa cum de altfel s-a și întâmplat în cauză, aceasta ar fi pus în discuție însăși justificarea schimbului, căci ar fi condus la obținerea unei cantități mai mici de anvelope decât cea menționată în Raport, ceea ce ar fi putut conduce la o altă apreciere a ordonatorului principal de credite, manifestată în neaprobarea schimbului.

În ce privește valoarea unitară a deșeurilor, de 520/kg., dincolo de împrejurarea că nu rezultă cum a fost stabilită, ea a avut în mod cert o importanță în decizia ministrului de a aproba schimbul, căci o modificare ulterioară, în sensul scăderii acesteia, ar fi influențat negativ economicitatea operațiunii de schimb, cu atât mai mult cu cât ea s-ar fi corelat cu prețuri mai mari pentru anvelopele obținute la schimb.

De altfel, dacă în privința prețurilor la anvelope, nota de subsol trimite la negocieri viitoare, nu același lucru se poate spune despre valoarea unitară a deșeurilor, căci „oferta Tofan Grup”, valabilă la 1.11.1999 se raportează în mod evident la bunurile pe care acest grup le oferea, respectiv anvelope, nu și la valoarea deșeurilor.

În măsura în care și această din urmă valoare ar fi fost variabilă, un asemenea aspect trebuia precizat deopotrivă în baza de calcul, eventual cu trimitere la faptul că ea include sau nu costurile dezmembrării tehnicii și al transportului acesteia de la unitățile militare gestionare.

În privința bunurilor care urmau a face obiectul schimbului, acestea sunt prevăzute extrem de clar atât în Raportul L 1143, cât și în baza de calcul aferentă (fil.22 și 25 vol.34 dup):

a). pe de o parte era vorba despre circa 4.600 de autovehicule scoase din funcțiune, împărțite pe 9 categorii, fiind indicate cantitățile exacte și valoarea acestora, prin transformarea lor în deșeuri, la un preț de 520 lei/kg.

Din conținutul Raportului rezulta în mod explicit că bunurile ce urmau a face obiectul schimbului constau exclusiv în tehnică (autovehicule) scoasă din funcțiune, care rămăsese după parcurgerea altor proceduri de valorificare (vânzare la licitație sau transfer fără plată). Aceasta însemna că:

- nu puteau face obiectul schimbului alte bunuri (autovehicule din alte categorii decât cele 9 indicate; mijloace fixe; obiecte de inventar gospodăresc; deșeuri dezmembrate, aflate la acel moment în unitățile militare) decât cele menționate în Raport, căci numai pentru acestea se solicita (și obținea) aprobarea ministrului;

- autovehiculele ce urmau a face obiectul contractului de schimb erau numai cele care fuseseră deja scoase din funcțiune până la momentul întocmirii Raportului și, în orice caz, până la încheierea contractului de schimb;

- pentru toate bunurile menționate se parcursese etapa obligatorie a valorificării prin licitație, așa cum se menționa în legislația în vigoare (pct.26 al Regulamentului privind organizarea licitațiilor pentru valorificarea bunurilor scoase din funcțiune, aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale, aprobat prin din H.G. 857/1999).

În realitate, așa cum rezultă din situația centralizatoare pentru perioada 1999 - 31.12.2000 (fil.171 vol.35 dup), din cele 4.582 mijloace fixe scoase din funcțiune, doar 968 au făcut obiectul schimbului cu Tofan, restul fiind valorificate prin alte modalități (adjudecari la licitații, transmitere fără plată, casări pentru recuperat piese de schimb).

Aceasta denotă faptul că, la momentul întocmirii Raportului L1143 nu se cunoștea exact tehnica deja scoasă din funcțiune, rămasă după alte proceduri de valorificare și care putea face obiectul unui viitor schimb cu Tofan, datele menționate atât în conținutul Raportului, cât și în baza de calcul fiind eronate.

În principiu, nimic nu se opunea ca în viitor să poată face obiectul schimbului fie bunuri din cele 9 categorii, dar care nu erau scoase din

funcțiune la momentul aprobării și încheierii contractului de schimb, fie bunuri din alte categorii decât cele menționate în Raport.

Pentru aceasta însă, trebuiau întrunite cumulativ trei condiții:

- bunurile să fie scoase din funcțiune ulterior, dar cu respectarea procedurilor prevăzute de lege;
- bunurile să fi parcurs obligatoriu (însă, prin ipoteză, fără rezultat), procedura vânzării la licitație;
- bunurile să facă obiectul unei noi aprobări a ministrului Apărării Naționale, similare cu cea solicitată prin Raportul L 1143.

b). pe de altă parte era vorba despre peste 6000 de anvelope, de 6 tipodimensiuni, ale căror prețuri nu erau însă certe, devreme ce oferta prezentată nu era actualizată față de data întocmirii Raportului.

Este adevărat că, prin nota de subsol menționată în Baza de calcul, se legitimau negocieri ulterioare cu privire la prețurile anvelopelor, însă aceasta a echivalat din start cu acceptarea posibilității de prejudiciere a patrimoniului armatei, imputabilă deopotrivă semnatarilor Raportului și celui care l-a aprobat, căci așa cum s-a arătat anterior, majorarea prețurilor la anvelope pune în discuție însăși economicitatea schimbului prevăzut a se realiza.

În același timp, Curtea reține că Raportul vorbește exclusiv despre anvelope, iar nu și despre accesorii ale acestora (camere, bandaje).

În concluzie, Curtea apreciază că modul în care a fost întocmit Raportul L 1143, ca și caracterul incomplet, eliptic sau neactualizat al documentelor prezentate în sprijinul acestuia (în special în ce privește baza de calcul) au stat la baza tuturor aspectelor negative ce se vor evidenția în continuare, cu referire la negocierea și derularea Contractului de schimb, cu consecințe evidente asupra patrimoniului Ministerului Apărării Naționale.

Așa cum s-a arătat, neregulile evidențiate sunt imputabile atât inculpaților direct implicați în întocmirea Raportului L 1143 și a documentației aferente (Popescu și Calcan), cât și altor persoane care au avizat și aprobat acest Raport (în primul rând, ministrul Apărării Naționale), însă ținând seama de obiectul judecății în prezenta cauză, așa cum el este menționat în art.317 c.pr.pen., Curtea va aprecia că aspectele prezentate demonstrează vinovăția celor doi inculpați în ce privește săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu.

În ce privește **negocierea contractului**, dincolo de modalitatea de desemnare a persoanelor implicate, Curtea constată că în realitate nu a avut loc o negociere între reprezentanții S.M.F.T și cei ai Tofan Steel, cu efecte directe în ce privește prejudicierea patrimoniului armatei.

Astfel, referitor la *prețurile deșeurilor*, Curtea reține că acestea sunt inferioare celui menționat în baza de calcul la Raportul L 1143, de 520 lei/kg., depășindu-se limitele aprobării ministrului Apărării Naționale.

Mai mult, pentru așa zisa negociere a prețurilor deșeurilor s-au folosit 3 oferte provenind de la agenți economici din domeniul colectării și valorificării materialelor re folosibile (SC Remat București Nord SA, SC Colect Metal Impex 94 SRL București și SC Modul SA Buzău), prezentate în realitate de Tofan Steel, în condițiile în care în evidențele armatei nu există adresele prin care s-ar fi solicitat aceste oferte de către S.M.F.T, în actele societăților susmenționate ofertele nu apar ca fiind adresate unor (unei) unități militare, iar ofertele nu au fost găsite în original, ci în copie. Aceste împrejurări au fost confirmate și de reprezentanții unora dintre societățile implicate, martorii Negru Viorel și Pricope Matei.

Au rezultat astfel prețuri/kg. de deșeu foarte apropiate de ofertele utilizate (care de altfel, erau aproape identice între ele !), de 400 lei/kg. la mijloacele tehnice nedezmembrate și de 420 lei/kg. deșeu fier vechi nepregătit, ambele cu TVA, inferioare prețului de 520 lei/kg. menționat în baza de calcul a Raportului L 1143.

Mai mult, aceste valori erau inferioare prețurilor medii de achiziție de materiale re folosibile pentru perioada de referință (aprilie-iunie 2000), practicate de mai mulți agenți economici din domeniu, de 618 lei/kg. la mijloace tehnice nedezmembrate și de 647 lei/kg. la deșeul de fier nepregătit (a se vedea expertiza contabilă și adresele celor 41 de agenți economici – fil.13 vol.7 dup, fil.38 și urm.vol.10 dup).

Este astfel de observat că în luna iunie 2000 U.M.02225 a vândut la Remat Sud 1780 kg.fier vechi în valoare de 1.068.000 lei, adică la un preț de 600 lei/kg. (fil.61 vol.9 dup).

În fine, chiar Tofan Steel a valorificat unele dintre bunurile achiziționate în baza Contractului de schimb L 3535, respectiv agregate energetice, la prețuri duble sau chiar triple decât cele negociate cu armata. Astel, la 14.12.2000 a vândut la SC Scantel SA Constanța asemenea agregate, ca deșeuri de aluminiu, alamă și fier la prețuri de 21.000 lei/kg. pentru aluminiu (față de 5.882lei/kg. negociat în contract), 16.800 lei/kg. pentru alamă (față de 5.882 lei/kg.), respectiv 894 lei/kg. pentru fier (față de 353 lei/kg.).

Inculpații au susținut că prețurile s-au „negociat” în condițiile dezmembrării și suportării transportului de către Tofan, căci în caz contrar cheltuielile pe care le-ar fi făcut armata ar fi depășit veniturile pe care le-ar fi putut obține din valorificare.

Dincolo de împrejurarea că această susținere ar fi trebuit dovedită cu documente care să însoțească notele de negociere, ea nu poate fi justificată în raport cu prețurile medii pe piață pentru mijloace tehnice nedezmembrate și, cu atât mai puțin, pentru deșeurile de fier vechi nepregătit, fiind inacceptabil ca deșeurile de fier deja dezmembrate în unitățile militare, care înglobau așadar cheltuieli cu materiale și personal

efectuate de acestea, să fie valorificate la un preț foarte apropiat de cel practicat pentru mijloacele tehnice nedezmembrate.

Pe de altă parte, realitatea susținerilor privind implicarea Tofan Steel în dezmembrarea și transportul tehnicii scoase din funcțiune este pusă sub semnul întrebării de depozițiile unora dintre martorii audiați în cauză, angajați ai Tofan (Nichita Mihai, Blaga Aurel, Arnăutu Costel, Udrea Daniel) sau reprezentanți ai unor societăți care achiziționau deșeuri (Ienciu Traian, Călin Traian, Pătruț Ion, Cârstea Ion) din care rezultă că, în fapt, Tofan Steel era un intermediar între armată și agenții economici de profil, aceștia fiind cei care se ocupau de dezmembrări și transport.

Referitor la *prețurile anvelopelor*, Curtea constată că Nota de negociere din 25.05.2000 face de fapt trimitere la oferta de prețuri și produse a Tofan Grup, ceea ce dovedește că nici în cazul anvelopelor nu a existat o negociere de prețuri, ci o însușire a ofertei prezentate de Tofan.

În apărarea lor, inculpații au susținut în mod constant că în cazul anvelopelor nu putea avea loc o negociere a prețurilor, căci acestea erau avizate de Consiliul Concurenței.

În realitate, Curtea constată că la data negocierii și încheierii contractului era în vigoare OUG nr.7/1998 privind prețurile și tarifele produselor și serviciilor care se execută sau se prestează în țară în cadrul activităților cu caracter de monopol natural, al celor supuse prin lege unui regim special sau al regiilor autonome, care se stabilesc cu avizul Oficiului Concurenței. În anexa acestui act normativ sunt precizate produsele și serviciile ale căror prețuri și tarife se stabilesc cu avizul Oficiului Concurenței, iar anvelopele nu se regăsesc în această listă. Tot astfel, activitatea Tofan Grup nu a căzut sub incidența Legii concurenței, nefiind de natură să reclame intervenția temporară a Guvernului, prin controlul prețurilor, în condițiile art.4 al.2-4 din Legea nr.21/1996.

Apărările inculpaților sunt contrazise de altfel și de împrejurări ulterioare negocierilor, respectiv de achiziționarea în lunile octombrie – noiembrie 2000 tot de la Tofan Grup a unor anvelope, în cadrul unor tranzacții derulate prin U.M. 02225 București, distincte de Contractul de schimb, la prețuri inferioare celor „negociate” de inculpați (291,4 \$/ buc. față de 325 \$/buc. pentru anvelope 1500/21 12 R; 34,5\$/ buc. față de 54,9\$/ buc. pentru anvelope 650- 16 10PR; 76,4\$/buc. față de 85,34/buc. pentru anvelope 8.25/15 18PRV77 – a se vedea fil.61 vol.9 dup).

În realitate, așa cum rezultă din raportul de expertiză contabilă, prețurile „negociate” la data de 25.05.2000 pentru 5 din cele 6 repere de anvelope menționate în baza de calcul a Raportului L 1143, au fost mai mari cu valori cuprinse între 22% și 117% față de cele înscrise în acea bază de calcul, ceea ce a condus la producerea unei pagube de 95.648,

56 dolari, adică 3.207.861.405 ROL în patrimoniul armatei (fil.39 vol.7 dup).

În concluzie, din actele dosarului rezultă că la data de 25.05.2000 nu a existat vreo negociere între S.M.F.T și Tofan Steel, reprezentanții armatei (inculpații Calcan, Manda și Lincă) acceptând prețurile fixate de Tofan, atât cu privire la deșeuri, cât și cu privire la anvelope, în ambele cazuri acestea fiind diferite de cele menționate în baza de calcul ce a constituit justificarea economică a schimbului, anexă la Raportul L 1143, într-un sens defavorabil intereselor patrimoniale ale armatei.

În mod corespunzător, acestor inculpați le este imputabilă și neobservarea neregulilor legate de partenerul de negocieri, inclusiv lipsa autorizațiilor cerute de lege pentru activitățile pe care acesta urma să le deruleze (a se vedea anterior).

Referitor la inculpatul Popescu, deși acesta nu a participat la așazisele negocieri, aspectele prezentate îi sunt imputabile și acestuia, în condițiile în care el a fost cel care i-a desemnat pe ceilalți trei inculpați să participe la negocieri, iar ulterior a semnat Contractul de schimb L 3535, care face trimiteri la Notele de negociere din 25.05.2000.

În ce privește **încheierea contractului**, se observă că acesta nu respectă limitele aprobării ministrului Apărării Naționale, menționată pe Raportul L1143.

Deși în acel Raport nu se făcea vorbire decât despre tehnica scoasă din funcțiune, contractul se referă și la „bunurile materiale de natura mijloacelor fixe scoase din funcțiune în starea în care se află sau declasate și casate, altele decât mijloacele fixe” (art.1.2), precum și la „deșeuri metalice sau de altă natură” (art.1.3), termeni care au constituit o justificare pentru a se înscrie și a se preda în baza contractului și alte bunuri decât cele strict aprobate de ministrul Apărării Naționale.

Astfel, în anexa 4 la contract au fost înscrise 243 bunuri și 5014 tone deșeuri dezmembrate din mijloace fixe sau din alte bunuri decât acestea, ce nu fuseseră menționate în Raportul L 1143 și, deci, nu făcuseră obiectul aprobării ministrului (anexa 2 la raportul de expertiză contabilă, fil.55,56 vol.7 dup).

Pe de altă parte, dacă bunurile ce vor fi predate de către armată au fost nominalizate, ca tip și valoare, în anexa contractului, nu același lucru se poate spune despre anvelopele primite în schimb.

Astfel, contrar art.1.3, potrivit căruia „cantitatea de anvelope ce va fi livrată la schimb, va fi stabilită de părți prin anexa ce face parte integrantă din prezentul contract”, această anexă nu există.

Contractul de schimb este confuz și interpretabil nu doar în ce privește obiectul, ci și valoarea acestuia, inculpații încercând să-și justifice conduita ulterioară (cum ar fi, de pildă, continuarea derulării

contractului după realizarea obiectului său valoric) tocmai prin invocarea clauzelor acestuia.

Împrejurarea că acest contract a primit viza pentru control financiar-preventiv nu poate avea ca efect exonerarea de răspundere penală a semnatarilor acestuia, ci eventual poate conduce la ideea angajării unei răspunderi a persoanei care a exercitat un asemenea control, ținând seama de neregulile analizate anterior și care vizează nu doar încheierea propriu-zisă a contractului, ci și fazele prealabile. Mai mult, fiind audiată în cauză (fil.265 vol.1 ds.fond), martora Scurtu Floare, persoana care a dat viza de control financiar-preventiv, s-a dovedit a fi confuză în declarațiile sale, făcând trimitere în realitate la OUG nr.95/2000, care nu era în vigoare la data de 9.06.2000 când a vizat contractul, precum și la un aviz al Oficiului Concurenței pentru anvelopele produse de Tofan, neprevăzut de asemenea de legislația în vigoare.

În ce privește **derularea contractului până la realizarea obiectului său valoric**, Curtea constată că aceasta a avut un caracter păgubitor pentru patrimoniul armatei, prin predarea către Tofan Steel a unor bunuri care, fie nu au făcut obiectul aprobării ministrului Apărării Naționale, fie nici măcar nu au fost prevăzute în contract.

În acest context, Curtea nu poate primi susținerea inculpaților că aprobarea ministrului, dată în considerarea celor menționate în Raportul L 1143 a fost doar una de principiu, căci o asemenea interpretare contravine legislației în vigoare la momentul obținerii acestei aprobări.

Astfel, așa cum s-a mai arătat, procedura de valorificare directă fără licitație, prevăzută de art.1 lit.b din OUG nr.95/1999 și de art.2 lit.b din Ordinul ministrului Apărării Naționale nr.M1/2000 era nu doar una subsidiară desfășurării altor modalități de valorificare (vânzarea la licitație și, în anumite condiții, transmitere fără plată la alte instituții publice), ci și una excepțională, fiind singura condiționată de aprobarea ordonatorului principal de credite, în persoana ministrului Apărării Naționale.

Prin urmare, într-o asemenea situație, aprobarea ministrului nu poate fi una „de principiu”, ci strict referitoare la bunurile pentru care ea se solicită. În măsura în care, ulterior obținerii ei, se constata că mai sunt și alte bunuri ce pot fi supuse aceleiași proceduri de valorificare, era necesară o nouă aprobare a ordonatorului principal de credite.

Că așa stau lucrurile, o dovedesc sesizările succesive adresate conducerii S.M.F.T. de către Direcția de Audit a Ministerului Apărării Naționale nr.A 422 din 8.02.2001 și A 1409 din 22.05.2001, din conținutul cărora rezultă explicit că pentru tehnica ce urmează a intra și în viitor sub incidența contractului este necesar să se urmeze procedurile de scoatere din funcțiune și valorificare (vânzare la licitație și transmitere

fără plată), „urmând a se obține pentru efectuarea schimbului aprobarea ordonatorului principal de credite” (fil.166 vol.12 dup).

În acest context, se propunea cel puțin obținerea unei noi aprobări (generice) a ministrului, ce ar fi vizat ca bunurile supuse procedurii de valorificare directă fără organizare de licitație, să facă obiectul contractului de schimb dacă, în perioada de derulare a acestuia, nu au putut fi valorificate prin licitație publică. În caz contrar, se arată în sesizare, *„încadrarea strictă în actele normative și a actualei aprobări a ministrului apărării naționale, implică efectuarea procedurilor de valorificare (și respectiv noi aprobări ale ordonatorului principal) de fiecare dată când se va ajunge la procedura de valorificare prevăzută de art.1 lit.b din OUG 95/1999”* (fil.151, vol.31 dup).

De altfel, chiar și inculpații (Bădălan, Manda și Lincă) și-au asumat în mod expres o asemenea obligație, prin întocmirea, semnarea și aprobarea unuia dintre răspunsurile adresate Direcției de Audit, respectiv a Raportului nr.A 609 din 28.05.2001, în care se arată că „ pentru mijloacele fixe și bunurile materiale ce sunt scoase din funcțiune după data de 1.06.2000 (data încheierii contractului) vom înainta un raport către ministrul apărării naționale pentru aprobarea schimbului potrivit capitolului I art.2 și capitolul III art.12 al.2 din ordinul ministrului apărării naționale M 122/2000 ce urmează a vă fi prezentat” (fil.174 verso, vol.12 dup).

În realitate, deși ulterior aprobării ministrului și încheierii contractului au mai fost scoase din funcțiune și alte bunuri, acestea au fost predate la Tofan Steel, fără a se obține o nouă aprobare a ministrului apărării naționale.

O asemenea aprobare trebuia să fie în mod evident distinctă decât cea dată pentru scoaterea din funcțiune a bunurilor, aflată de asemenea în competența ministrului Apărării Naționale, ca ordonator principal de credite (conform pct.22 din HG nr.909/1997), tocmai datorită caracterului de excepție a modalității de valorificare prevăzută de art.1 lit.b teza a-II-a din OUG nr.95/1999. Altfel spus, nu se poate susține că, prin aprobarea dată pentru scoaterea din funcțiune a unor bunuri, ministrul și-a dat implicit acordul și pentru ca acestea să facă obiectul schimbului cu Tofan.

De altfel, potrivit „Notei de prezentare a condițiilor pentru care anumite bunuri materiale (mijloace fixe) sunt propuse pentru a fi scoase din funcțiune”, ce a fost întocmită în susținerea Raportului nr.L 10093 din 15.12.2000 de către inculpatul Calcan, valorificarea bunurilor respective urma să se facă prin licitații publice deschise, transmițeri fără plată către alte instituții publice și casări, nicidecum în baza Contractului de schimb L 3535 (fil.76 vol.12 dup).

Așadar, deși obiectul contractului nu-l puteau forma decât bunurile scoase din funcțiune, aprobate pentru schimb de către ministrul Apărării Naționale la data de 6.04.2000, în fapt au fost predate către Tofan Steel și alte bunuri, pentru care nu s-a obținut o nouă aprobare.

Astfel, este vorba despre *374 bucăți mijloace tehnice militare* (echivalent a 1.175.620 kg.), care nu se regăsesc în cele 9 categorii de tipuri și tehnică militară prevăzute în baza de calcul a Raportului L 1143 și în anexa 4 a Contractului de schimb L 3535, *490 bucăți mijloace fixe și inventar gospodăresc* (alte mijloace decât tehnica militară), echivalent a 1.051.333 kg., care nu au fost aprobate la schimb și nu au fost indicate în anexa 4 a contractului de schimb, *1.758.299 kg. deșeuri deja dezmembrate în unitățile militare*, care nu au făcut obiectul aprobării Ministrului Apărării Naționale și care fie nu au fost înscrise nici măcar în Contractul de schimb (aluminiu, cupru, inox, plumb), fie au depășit cantitățile înscrise în anexa 4 a acestuia (alamă, cauciuc), *186,8 tone deșeuri (183,4 tone fier vechi nepregătit și 3,4 tone deșeuri cauciuc) aflate la Uzina Mecanică București (U.M.B)*, neaprobate de ministrul Apărării Naționale pentru a face obiectul schimbului, pentru care nu s-au primit anvelope la schimb, în condițiile în care nici nu au fost facturate, precum și *175 agregate energetice* (dintr-un total de 197, restul de 22 fiind predate după realizarea și depășirea contractului), aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale și deținute în custodie de U.M.B., ce au rezultat din reducerea armamentelor convenționale (tancuri TR-800), bunuri care nu au făcut obiectul aprobării ministrului Apărării Naționale și nu au fost nominalizate în anexa 4 a Contractului de schimb. În privința agregatelor energetice și a deșeurilor aflate la U.M.B., deși inculpații au încercat să acrediteze ideea că deșeurile ar fi fost predate în contul unora dintre agregate care ar fi fost păstrate de U.M.B. pentru piese de schimb, în realitate, așa cum rezultă din actele aflate la dosar, dar și din declarația martorului Onica Dan, director general la U.M.B.(fil.259 vol.1 ds.fond), uzina a predat către Tofan deșeuri în contul a 47 agregate reținute și, separat, alte deșeuri rezultate din procesul de modernizare a tehnicii militare, fapt confirmat implicit și de S.M.F.T., prin adresa L 5652 din 7.09.2000 semnată de inculpatul Calcan (fil.37 vol.16 DUP) ; pentru deșeurile predate la Tofan Steel nu au fost parcurse procedurile de valorificare prev.de OUG 95/1999 și de Ordinul M1/2000 (fil.72 verso vol.16 dup).

Predarea acestor bunuri le este imputabilă tuturor inculpaților, căci aceștia au semnat (în diferite combinații) procesele verbale de transformare, de la nr.1 la nr.8, ultimul marcând practic realizarea și depășirea valorii contractului de schimb.

Dincolo de dispozițiile legale și ale regulamentelor militare, pe care se prezumă în mod absolut că le cunoșteau, inculpații aveau în concret

posibilitatea de a verifica personal întreaga documentație care stătea la baza oricărui proces verbal de transformare pe care îl semnau și să stabilească astfel dacă bunurile predate efectiv se încadrau sau nu între cele aprobate de ministru, ca obiect al schimbului.

Această verificare nu a existat însă în fapt, inculpații prevalându-se de funcțiile de conducere pe care le aveau și care, în opinia lor, le permiteau să se bazeze pe concluziile la care ajunseseră subordonații lor, membrii comisiilor care întocmeau aceste procese verbale.

O asemenea susținere nu poate fi primită, chiar dacă avem de-a face cu un domeniu, cel militar, caracterizat mai mult decât oricare altul prin ordine, disciplină și subordonare strictă. Aceasta, pentru că în speță era vorba despre acte care angajau patrimoniul armatei, iar inculpații, tocmai prin funcțiile deținute, erau răspunzători de integritatea acestuia și de desfășurarea în condiții de deplină legalitate a oricăror operațiuni care priveau acest patrimoniu.

Mai grav, așa cum s-a arătat, deși inculpații au luat cunoștință de sesizările Direcției de Audit, ei au tratat în realitate cu indiferență problema aprobării ministrului și, implicit, a bunurilor care puteau face obiectul schimbului, considerând probabil că „oportunitatea” deosebită a Contractului cu Tofan justifică unele abateri de la dispozițiile legale și ale regulamentelor militare.

În ce privește **depășirea obiectului valoric al contractului**, Curtea constată că la data de 2.08.2002, odată cu predarea unor bunuri de către U.M.01456 Craiova, s-a realizat (și chiar depășit) valoarea înscrisă în Contractul de schimb L 3535, de 318.592 \$.

Cu toate acestea, contractul s-a derulat în continuare până la 14.09.2004, perioadă în care s-au mai încheiat încă 5 procese verbale de transformare (de la nr.9 la nr.12 A). La această dată valoarea totală a contractului a ajuns la 490.593 \$, ceea ce înseamnă că acesta a fost depășit cu 53%.

În apărarea lor, inculpații cărora li se impută depășirea contractului (Bădălan Eugen, Manda, Oțelea și Linca) s-au prevalat de art.2.4 din Contractul de schimb, pe care l-au interpretat în sensul că termenul de derulare a contractului era de 5 ani. De asemenea, au susținut că nu au fost sesizați despre depășirea contractului, în condițiile în care nu exista o evidență intermediară, după fiecare proces verbal de transformare, a valorii de schimb atinse la un moment dat.

În realitate, chiar dacă acest articol face parte dintre cele redactate într-un mod ambiguu, defectuos, termenul de 5 ani nu se referă la durata contractului, ci la perioada în care prețurile „negociate” pentru deșeu și cauciucuri nu puteau fi schimbate.

Singura referință pentru realizarea și, implicit, încetarea contractului era atingerea valorii contractului, respectiv a sumei de 318.592 dolari (fil.30 vol.34 dup).

Că așa stau lucrurile, o dovedește chiar conduita adoptată de inculpați în anul 2004 când, fiind sesizați de U.M.01575 prin două adrese consecutive (nr.A 452 /3.02.2004 și A 1142/29.03.2004) despre depășirea cantitativă și valorică a contractului, inculpații au întocmit și aprobat Raportul L 4711/22.04.2004 în care constatau în mod expres „o depășire a cantității de deșeuri prevăzută prin contract de 6.708.566,68 kg. în valoare de 171.240,12 dolari” (fil.108 vol.12 dup).

Prin aceasta, inculpații au fost de acord că încetarea relației contractuale cu Tofan Steel trebuia raportată exclusiv la atingerea valorii de schimb, iar nu la vreo durată a contractului, căci prin ipoteză la 22.04.2004 termenul de 5 ani (calculat de la 1.06.2000) nu se împlinise.

Cu alte cuvinte, dacă inculpații ar fi apreciat că termenul de 5 ani reprezintă durata contractului, nu ar fi întocmit și aprobat Raportul L 4711, prin care constatau încetată relația contractuală cu Tofan Steel.

În ce privește cea de-a doua apărare, Curtea constată că pe baza proceselor verbale de transformare se putea stabili la orice moment valoarea atinsă din contractul de schimb, nefiind nevoie decât de voință și cunoștințe de aritmetică elementară, în condițiile în care fiecare asemenea act menționa explicit valoarea deșeurilor predate, aferentă operațiunilor desfășurate de la precedentul proces verbal de transformare.

Prin urmare, pentru a se afla valoarea contractului la un moment dat era suficientă o simplă adunare a valorii proceselor verbale de transformare întocmite până la acel moment.

Că așa stau lucrurile, o dovedește și martorul Marin Petre, cel care a fost implicat în centralizarea și prelucrarea informatică a datelor primite de la unitățile militare gestionare, pe baza cărora se întocmeau procesele verbale de transformare. În declarația sa (fil.151 vol.1 ds.fond), martorul arată că exista la orice moment posibilitatea de a verifica prin intermediul calculatorului stadiul derulării contractului, inclusiv dacă valoarea acestuia fusese atinsă sau depășită. Mai mult, martorul a afirmat că au existat situații de raportări intermediare ale derulării contractului.

Această din urmă afirmație este susținută chiar de conduita unora dintre inculpați (Popescu, devenit șef al Statului Major General, Bădălan, șef al S.M.F.T și Oțelea, șeful Serviciului Logistic), materializată în întocmirea Raportului nr.L 9609 din 20.11.2001 (fil.191 vol.12 dup) adresat ministrului Apărării Naționale.

Astfel, încercând că justifice legalitatea și economicitatea Contractului de schimb (care fusese pusă în discuție de către un ofițer de

la U.M.01183 Plenița, într-o sesizare adresată consilierului ministrului), semnării Raportului arată că „până în prezent s-au realizat venituri de 4.421.036.539 lei achiziționându-se 2062 buc.anvelope și camere de diferite tipodimensiuni”. Or, aceasta nu reprezenta decât o valoare intermediară a Contractului de schimb, ce nu putea fi stabilită decât pe baza datelor înscrise în procesele verbale de transformare.

Tot în legătură cu depășirea valorii Contractului de schimb, Curtea constată că la data de 20.12.2002 Direcția Audit Intern a Ministerului Apărării Naționale a întocmit Raportul de audit intern nr.T 18 la U.M.02225, având între altele ca obiect verificarea modului de derulare a Contractului de schimb L 3535.

În conținutul acestui Raport se arată că valoarea contractului realizată până la acel moment era de 96,7%, respectiv 308.207 dolari; în consecință, întrucât „există certitudinea depășirii acestei valori, prin predarea în continuare de către unitățile militare a tehnicii către SC Tofan Grup SA, se poate considera că prevederile contractului vor fi îndeplinite în totalitate, iar contractul realizat”. Prin urmare, prin acest Raport se propune informarea S.M.F.T de către Direcția Audit Intern în privința „*inoportunității și ilegalității derulării contractului nr.L 3535 din 1.06.2000 peste valoarea acestuia de 318.592 dolari*” (fil.268 și urm.vol.31 dup).

Deși șeful Direcției Audit și-a însușit conținutul și propunerile din Raport și a dispus prin rezoluție întocmirea unui proiect de adresă la S.M.F.T., în mod inexplicabil, mai ales în condițiile în care avem în vedere ordinea și disciplina specifice domeniului militar, un asemenea document nu a mai fost întocmit, ceea ce a permis inculpaților să susțină că nu au avut cunoștință despre Raportul sus-menționat (fil.196 vol.2 ds.fond)

În altă ordine de idei, problema continuării relației contractuale cu Tofan Steel trebuie analizată și dintr-o altă perspectivă, dată de intrarea în vigoare, la 1.04.2002, a H.G. nr.262 prin care se aproba Regulamentul privind organizarea procedurilor pentru valorificarea bunurilor aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale (fil.27 și urm. vol.30 dup).

Potrivit acestui act normativ, procedurile de valorificare a bunurilor aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale se puteau realiza numai prin Compania Națională Romtehnica SA (art.8 din HG nr.262/2002).

Principala apărare a inculpaților vis-a-vis de apariția Hotărârii susmenționate a constat în aceea că, fiind vorba despre un contract în derulare, încheiat mai înainte de apariția actului normativ, el nu se supunea noilor reglementări.

Dincolo de orice discuție legată de incidența principiului *tempus regit actum*, Curtea constată că intrarea în vigoare a HG nr.262/2002 nu putea fi ignorată de inculpați, cel puțin sub două aspecte.

În primul rând, reglementând organizarea procedurilor de valorificare a bunurilor aflate în administrarea M.Ap.N, acest act normativ trebuia să declanșeze o verificare din oficiu a tuturor procedurilor de valorificare aflate în derulare, pentru a se stabili în ce măsură acestea se vor desfășura în continuare sau vor fi sistate.

Independent de concluzia la care se ajungea, ceea ce interesează în speță este faptul că, chiar și pe această cale incidentală, inculpații puteau și trebuiau să afle în ce stadiu se afla Contractul L 3535 (care este valoarea atinsă pînă la momentul intrării în vigoare a HG nr.262/2002).

În al doilea rând, Curtea constată că apariția acestei Hotărâri avea oricum o influență directă asupra Contractului de schimb, căci prin ipoteză, pentru a putea face obiectul schimbului cu Tofan Steel, bunurile trebuia să fi parcurs anterior alte proceduri de valorificare (licitație publică, selecție de oferte sau negociere directă). Or, potrivit noului act normativ, aceste proceduri erau în competența exclusivă a Romtehnica, iar din actele dosarului nu rezultă ca vreunul dintre bunurile predate la Tofan să fi făcut anterior obiectul vreunei alte proceduri de valorificare desfășurată de Romtehnica, după data intrării în vigoare a HG nr.262/2002.

Cu toate acestea, inculpații au ignorat apariția HG nr.262/2002, acceptând derularea în continuare a Contractului de schimb, pînă în anul 2004, când au fost sesizați de UM 01575 despre depășirea acestuia.

În acest sens, este de menționat adresa nr.L 5489 din 26.06.2002, întocmită și semnată de inculpatul Oțelea, ca șef al Serviciului logistic din cadrul S.M.F.T., prin care comunica Tofan Steel că *„șeful Statului Major al Forțelor Terestre a aprobat transmiterea către structurile implicate în valorificarea tehnicii aprobate pentru scoaterea din funcționare, a precizării cu privire la derularea întocmai a contractului care nu suportă modificări în urma apariției H.G. nr.262/2002”* (fil.107, vol.12 dup).

Ironia face ca, în finalul Raportului L 4711/22.04.2004, întocmit/semnat de inculpații Oțelea, Manda și Lincă și aprobat de inculpatul Bădălan, act prin care se constata depășirea contractului, să se menționeze, ca și măsură, *„continuarea derulării valorificării deșeurilor și a tuturor bunurilor materiale scoase din funcțiune sau declassate prin C.N.Romtehnica S.A.”*, de unde rezultă că inculpații cunoșteau foarte bine actele normative în vigoare și limitele impuse de acestea.

În consecință, prin continuarea Contractului de schimb și după realizarea obiectului său valoric, patrimoniul Forțelor Terestre a suferit un

prejudiciu de 26.379.300.734 ROL, imputabil inculpaților Bădălan, Oțelea, Mandea și Lincă, reprezentând contravaloarea a 1.711 bucăți tehnică nedezmembrată (echivalent a 8.015 tone deșeuri), 1.183 bucăți alte mijloace fixe și inventar gospodăresc, nedezmembrate (echivalent a 416 tone deșeuri) și 317 tone deșeuri dezmembrate în unitățile militare.

V. În drept, Curtea constată că faptele imputate inculpaților **întrunesc elementele constitutive** ale infracțiunii de abuz în serviciu în formă calificată și continuată prev.de art.248 raportat la art. 248/1 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal, pentru care urmează a fi condamnați.

Curtea reține astfel că inculpații și-au îndeplinit în mod defectuos atribuțiile ce le reveneau, potrivit funcțiilor deținute în cadrul Statului Major al Forțelor Terestre, în legătură cu negocierea, încheierea și derularea Contractului de schimb nr.L 3535 din 1.06.2000 și prin aceasta au cauzat o pagubă unității; ei au acționat cu intenție indirectă, fără a urmări prejudicierea patrimoniului armatei, prevăzând însă acest rezultat și acceptând posibilitatea producerii lui.

Potrivit fișei postului, inculpații Popescu și Bădalan, în calitate de șefi ai Statului Major al Forțelor Terestre, decideau angajarea resurselor umane, materiale și financiare repartizate Forțelor Terestre (fil.13 vol.2 dup).

În calitate de conducători ai unei instituții publice, inculpații aveau obligația de a realiza o bună gestiune financiară, prin asigurarea legalității, regularității, economicității, eficacității și eficienței în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public (art.5 din OUG nr.119/1999 privind auditul intern și controlul financiar preventiv).

În privința inculpaților Calcan și Oțelea, în calitate de șefi ai Serviciului Logistic din cadrul S.M.F.T, aceștia aveau ca atribuții funcționale conducerea, coordonarea, îndrumarea și controlul activităților pe linia realizării suportului logistic al marilor unități și unităților din Forțele Terestre, asigurarea desfășurării acestora la timp, eficient și în limita fondurilor alocate. Totodată, inculpații răspundeau de organizarea și desfășurarea achizițiilor de bunuri materiale și prestări servicii în Forțele Terestre, potrivit competențelor și legislației în vigoare, care reglementează activitatea în domeniu. De asemenea, inculpații emiteau dispoziții pe linie logistică, conducând activitățile desfășurate de compartimentele direct subordonate (fil.15 vol.2 dup).

Inculpatul Mandea, în calitate de șef al Serviciului financiar-contabil din cadrul S.M.F.T, efectua analiza prețurilor din devize-oferta privind achizițiile de bunuri și servicii care însoțeau contractele, facturile și deconturile (fil.35,vol.2 dup).

În același timp, inculpatul exercita controlul financiar preventiv propriu zilnic, pentru operațiunile zilnice, cenzurând din perspectiva

legalității, regularității și încadrării în limitele angajamentelor bugetare aprobate, operațiunile care vizau angajamente legale (art.10 lit.a și art.14 din OG nr.119/1999).

În fine, inculpatul Lincă, în calitate de consilier juridic și, mai apoi, șef al Biroului Juridic și Drept Umanitar din cadrul SMFT, avea inclusiv atribuții pe linia activităților care afectează patrimoniul M.Ap.N, acordând consultanță de specialitate și avizând juridic, între altele, contracte de achiziții publice de produse și servicii, valorificarea bunurilor aflate în administrarea M.Ap.N, precum și orice alte acte care pot angaja răspunderea patrimonială a unităților militare din cadrul Forțelor Terestre (fil.22 vol.2 dup).

Contractul de schimb L 3535 a vizat în mod evident patrimoniul Forțelor Terestre, prin valorificarea unora dintre bunurile aflate în gestiunea unităților militare componente, iar inculpații aveau obligația, potrivit atribuțiilor funcționale și dispozițiilor legale, să vegheze ca această operațiune să nu fie păgubitoare pentru armată, independent de contextul în care ea s-a desfășurat (lipsa sau insuficiența fondurilor necesare pentru înzestrarea tehnicii de luptă cu anvelope).

Cu alte cuvinte, oportunitatea operațiunii de schimb nu trebuia privită în mod absolut, ea neputând prevala în raport cu respectarea legii și a regulamentelor militare.

Cu toate acestea, așa cum rezultă din situația de fapt prezentată și din analiza probatoriului administrat în cauză, fiecare fază legată de această operațiune (obținerea aprobării, negocierea, încheierea, derularea și depășirea contractului) a fost marcată de mai multe nereguli, ce au reprezentat tot atâtea **abateri ale inculpaților de la conduita prescrisă de legi, regulamente militare și fișa postului ocupat de fiecare din ei.**

Exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu nu ar fi însă suficientă pentru a reține că faptele comise de către inculpați întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii, în lipsa urmării imediate și a formei de vinovăție prescrisă de lege.

În ce privește **urmarea imediată**, inculpații au susținut constant că prin faptele lor nu s-a produs nicio pagubă în patrimoniul armatei; din contră, invocând relațiile oferite chiar de către partea civilă în faza de judecată (fil.34 și urm.vol.2 ds.fond) ca și procesul verbal de constatare întocmit la 30.03.2007 de Curtea de Conturi (fil.31 și urm. vol.32 dup), inculpații au susținut ideea că prin încheierea și derularea Contractului de schimb s-a adus un spor de valoare patrimoniului armatei, în condițiile în care valoarea anvelopelor livrate unităților militare depășește valoarea bunurilor predate la schimb.

Astfel, din relațiile susmenționate rezultă că valoarea contabilă a tehnicii scoase din funcțiune, în stare nedezmembrată și a diferitelor

tipuri de deșeuri, astfel cum ea apare în documentele contabile emise de cele două unități militare prin care s-a derulat Contractul de schimb (UM 02225 și, mai târziu, UM 01575), este de 10.500.248.551, 664 ROL.

Pe de altă parte, întrucât valoarea bunurilor livrate de Tofan Steel (anvelope, camere, bandaje) a fost de 18.237.432.184,63 ROL., ar rezulta că prin derularea contractului s-a înregistrat un plus de valoare, de 7.737.183.632,966 ROL.

Aceste apărări sunt doar aparent exacte.

În primul rând, din relațiile prezentate de partea civilă rezultă pe de o parte o *valoare contabilă* a bunurilor predate în baza contractului, iar pe de altă parte o *valoare de nou* a bunurilor primite la schimb.

Este adevărat că ambele valori rezultă din niște documente contabile, însă acestea nu reprezintă decât în parte și *valoarea reală* a bunurilor schimbate.

Dacă în cazul produselor primite la schimb (anvelope, camere, bandaje) valoarea comunicată și înscrisă în documente este și cea reală, de piață, fiind vorba despre bunuri noi, nu același lucru se poate afirma despre bunurile predate la schimb de către unitățile militare.

În acest caz, valoarea contabilă (de inventar) este una scriptică, rezultată din aplicarea unor normative, iar nu cea reală, de piață, neechivalând cu valoarea care ar putea fi obținută prin valorificarea sa, ca bun nedezmembrat sau ca echivalent în deșeuri (există, de pildă, posibilitatea ca în schimbul unui bun care are valoarea de 1 leu în contabilitate, să se obțină un preț superior, prin valorificarea acestuia ca deșeuri; într-o asemenea situație, ceea ce interesează nu este valoarea contabilă, ci aceea obținută prin valorificare).

Or, în speță, tocmai aceasta este problema care se impută inculpaților, respectiv încheierea și derularea unui contract prin care s-au valorificat bunuri ale armatei în condiții defavorabile acesteia, la prețuri și în condiții dezavantajoase.

În al doilea rând, o interpretare de genul celei propuse de inculpați face abstracție de însăși ideea care a stat la baza contractului, aceea că , *în limita aceleiași valori*, să se schimbe bunuri ale armatei cu anvelope ale Tofan Grup. De altfel, este de esența oricărui contract de schimb ca bunurile ce fac obiectul acestuia să fie de valori egale, iar în situația în care acest lucru nu este posibil, să fie plătită o sultă.

În al treilea rând, această apărare *ignoră celelalte acte* aflate la dosarul cauzei, cum ar fi situația rulajelor conturilor contabile utilizate în derularea contractului L 3535 (fil.67 vol.13 dup) sau situația cu deșeurile predate de unitățile militare în baza aceluiași contract (fil.110, vol.13 dup).

Din aceste înscrisuri rezultă că valoarea însumată a bunurilor predate, potrivit datelor din fiecare proces verbal de transformare, a fost

de 15.325.458.651,68 ROL (18.237.295.795,46 ROL cu TVA), în timp ce valoarea anvelopelor a fost de 15.325.573.264,80 ROL (18.237.432.185,11 ROL cu TVA).

Pe de altă parte, susținerile inculpaților ignoră și întregul circuit al documentelor pe care chiar ei l-au pus la punct, pentru evidențierea contabilă a operațiunilor de schimb.

Rezultă din situația de fapt că bunurile predate anterior la Tofan Steel, erau înregistrate în evidențele contabile ale UM 02225 și UM 10575 mai întâi cantitativ, ca bunuri nedezmembrate, cu o valoare contabilă proprie, întocmindu-se procese verbale de recepție cantitativă ; ulterior, pe baza proceselor verbale de transformare, se scădeau din evidența contabilă a acestor unități cantitățile de bunuri și se înregistrează deșeurile cantitativ-valoric, rezultate din transformarea scriptică.

Cu alte cuvinte, ceea ce rezultă din înscrisurile prezentate de partea civilă în faza de judecată este valoarea bunurilor predate, în stare nedezmembrată, care a fost înregistrată în contabilitatea celor două unități militare mai înainte de întocmirea proceselor verbale de transformare și care era în mod evident mai mică decât valoarea acelorași bunuri, rezultată însă din transformarea lor scriptică în deșeuri, prin procesele verbale de transformare.

În altă ordine de idei, s-ar putea susține că, în schimbul bunurilor predate de armată, s-au obținut alte bunuri, de valoare echivalentă, așa încât nu se poate vorbi despre prejudiciu.

Nici această apărare nu poate fi primită.

Curtea reține astfel că din modul în care a fost negociat, încheiat și derulat Contractul de schimb rezultă pe de o parte că acesta a fost defavorabil armatei (prin subevaluarea prețurilor la deșeuri și acceptarea, fără nicio justificare, a unor prețuri la anvelope sensibil mai mari decât cele inițiale), iar pe de altă parte că în baza lui au fost predate bunuri, cu nerespectarea legii și a regulamentelor militare, prin raportare la limitele impuse de aprobarea ministrului Apărării Naționale și chiar de însuși contractul încheiat.

În aceste condiții, mergând pe linia apărărilor inculpaților, ar însemna că înstrăinarea unor bunuri din patrimoniul instituțiilor publice (în particular, ale armatei) în condiții dezavantajoase sau cu ignorarea legii, nu ar atrage nicio răspundere din partea celor care au girat, prin semnăturile lor, aceste operațiuni, în măsura în care în schimbul respectivelor bunuri au fost obținute altele pe care, datorită lipsei sau limitării alocațiilor bugetare, nu le-ar fi putut procura.

Probatoriul administrat în cauză demonstrează caracterul prejudiciabil pentru Forțele Terestre și lipsa de economicitate a Contractului de schimb.

În *primul rând*, așa cum s-a reținut în situația de fapt (pct. III 8), ca urmare a derulării contractului **s-au predat cu 30% mai multe bunuri** decât cele menționate în baza de calcul a Raportului L 1143, ca justificare economică a schimbului cu Tofan Grup (prin raportare la cantitatea totală de deșeuri), dar **s-au primit doar 54 % din anvelopele precizate** în același Raport (în condițiile în care acesta a avut în vedere exclusiv anvelope, iar nu și accesorii, de genul camerelor și bandajelor).

În *al doilea rând*, verificările efectuate de Garda Financiară la Tofan Steel (fil.74,75 vol.23 dup) au arătat că valoarea totală a livrărilor de mijloace fixe, achiziționate în baza Contractului L 3535, care au fost vândute ca atare, nedezmembrate, s-a ridicat la 18.304.388.051 ROL (cu TVA), în condițiile în care valoarea tuturor bunurilor predate de unitățile militare în baza contractului a fost de 18.237.295.795,46 ROL (cu TVA).

În acest context, Curtea reține că în facturile emise de Tofan Steel, la rubrica „denumirea produselor sau a serviciilor” au fost înscrise denumirile exacte ale mijloacelor comercializate, ceea ce înseamnă că asupra acestor mijloace fixe Tofan Steel nu a efectuat acele operațiuni ce țin de dezmembrarea bunurilor (tăiere, mărunțire sau orice altă operațiune care determină schimbarea naturii sau a compoziției acestora), ce au justificat la momentul „negocierii” contractului, în opinia inculpaților, prețuri mai mici pentru deșeuri, față de cele practicate pe piață.

Pe lângă aceste mijloace fixe, Tofan Steel a mai comercializat și deșeuri achiziționate ca atare sau rezultate din dezmembrările unor mijloace fixe în valoare totală de 24.079.947.016 ROL (cu TVA).

Aceste valori arată nu numai cât a fost de rentabil contractul pentru Tofan Steel, ci și cât a fost de păgubos același contract pentru armată, demonstrându-se cu caracter de certitudine că bunurile ce au fost predate în baza contractului puteau fi valorificate de S.M.F.T, centralizat sau prin unitățile militare gestionare, în condiții superioare celor oferite de Tofan.

În acest sens, au existat și sesizări din teritoriu cu privire la prejudiciile cauzate prin predarea bunurilor către Tofan Steel, sesizări pe care inculpații le-au ignorat.

Relevant este astfel Raportul comandantului Brigăzii 6 Tancuri către comandantul Corpului 4 Armată nr.S/A 360 din 7.05.2001, ce a fost transmis și la UM 02490 (S.M.F.T) însoțit de propunerea de mărire a prețului de achiziție a deșeurilor. În acest act, se demonstrează cu date concrete caracterul prejudiciabil al Contractului de schimb, făcându-se comparații între sumele obținute prin licitații, respectiv prin valorificarea către Tofan. Astfel, în cursul anului 2000, pentru 8 mijloace fixe vândute la licitație s-au obținut 25,5 milioane lei, în timp ce pentru 51 de mijloace

fixe predate la Tofan s-au obținut 15 anvelope în valoare de 76,7 milioane lei. Față de aceste date, se arată că, dacă deșeurile s-ar fi valorificat prin grija unităților gestionare, s-ar fi putut obține circa 152 milioane lei, cu care s-ar fi putut achiziționa 31 de anvelope (fil.99 și urm. vol.16 dup).

În *al treilea rând*, așa cum s-a arătat anterior, din actele aflate la dosar rezultă că pentru 25 din cele 197 agregate energetice preluate de la U.M.B., Tofan Steel a obținut, prin valorificarea ca deșeuri la o societate din Constanța (deși acestea au fost găsite ca atare în curtea societății), suma de aproximativ 500.000.000 ROL, ceea ce înseamnă circa 20.000.000 ROL/agregat, adică circa 800 dolari/agregat, la un curs mediu pentru luna decembrie 2000, când s-a efectuat tranzacția, de 25.603 lei/dolar (a se vedea www.bnro.ro, istoricul cursului de schimb leu/dolar, serii lunare). Or, așa cum rezultă din procesele verbale de transformare, fiecare agregat a fost evaluat în Contractul de schimb, la 189,6 dolari, adică de 4 ori mai puțin decât suma obținută ulterior, la revânzare, de către Tofan Steel ! (fil.102, 113 vol.7 dup)

În *al patrulea rând*, Curtea constată că după intrarea în vigoare a HG nr.262/2002, începând cu luna august 2002 s-au derulat mai multe proceduri de valorificare prin Compania Națională Romtehnica, la prețuri (fără TVA) pentru deșeuri situate între 1600 ROL (la 30.09.2002) și 5.600 ROL (la 6.09.2004) pentru fier nedezmembrat, respectiv între 2.000 ROL (la 10.07.2003) și 4.500 ROL (la 5.08.2004) pentru fier pregătit (fil.104, vol.13 dup).

Aceste date arată pe de o parte că au existat proceduri de valorificare prin Romtehnica (contrar susținerilor potrivit cărora valorificarea bunurilor prin această companie era o chestiune incertă), iar pe de altă parte că prețurile de achiziție în perioada august 2002 – septembrie 2004 erau de 5-16 ori mai mari (la fier nepregătit, nedezmembrat) față de prețurile negociate în Contractul de schimb (valabile de la 1.06.2000 până la 14.09.2004) .

În ce privește procesul verbal de constatare încheiat de Curtea de Conturi la 30.03.2007, invocat în mod constant în apărare de către inculpați, Înalta Curte reține mai întâi că acesta nu poate fi opozabil organelor judiciare, singurele în măsură să constate dacă faptele săvârșite de inculpați atrag sau nu răspunderea penală a acestora.

Apoi, Înalta Curte nu poate să nu observe că aceeași Curte de Conturi a acordat descărcări de gestiune pentru U.M.02490 (S.M.F.T) în perioada anilor 2000-2004, nerezultând însă în ce mod a făcut-o (dacă a analizat sau nu și Contractul de schimb derulat în acea perioadă). În aceste condiții, pentru a fi consecventă cu propriile decizii luate anterior, Curtea de Conturi nu putea ajunge la alte concluzii decât cele menționate în procesul verbal de constatare întocmit în anul 2007, în

urma verificărilor modului în care s-a încheiat și derulat Contractul de schimb L 3535.

Pe fondul procesului verbal, Înalta Curte reține că persoanele care au întocmit acest act s-au substituit organelor judiciare, făcând aprecieri asupra modului în care trebuie interpretate clauzele contractului (cum ar fi de pildă : „ faptul că în contractul de schimb, respectiv prin Anexa 4, s-a prevăzut valoarea aproximativă de 318.592 dolari USD, pentru a exemplifica raportul de schimb cantitativ valoric, *nu se poate susține că prin acesta s-a restrâns întinderea obligațiilor contractuale la acea valoare*” – fil.42 vol.32 dup sau de pildă „ depășirea valorii estimative a contractului de schimb *nu înseamnă că toate cantitățile schimbate peste aceasta sunt nelegale*, avându-se în vedere prevederile art.969 al.2 din Codul Civil” – fil.55 vol.32 dup), dar omițând să facă discuții asupra unor chestiuni esențiale, cum ar fi prețurile la anvelope și la împrejurarea că acestea nu au făcut practic obiectul vreunei negocieri.

Pentru aceste considerente, Înalta Curte nu a avut în vedere la soluționarea cauzei actul susmenționat întocmit de Curtea de Conturi.

În ce privește **latura subiectivă**, din probatoriul administrat în cauză rezultă că inculpații au fost preocupați mai degrabă de oportunitatea operațiunii în sine, pe care au absolutizat-o și au scos-o în evidență ori de câte ori, în mod direct sau indirect, le-au fost semnalate aspecte negative în legătură cu modul în care a fost negociat și se derulează Contractul de schimb. Sunt relevante astfel pe de o parte diferitele Rapoarte ce le-au fost adresate (în principal, ale Direcției de Audit din cadrul M.Ap.N), iar pe de altă parte Rapoartele de răspuns, întocmite, semnate și aprobate de către toți inculpații, în diferite combinații.

Deși aspectele cu care erau sesizați aveau implicații patrimoniale evidente, inculpații nu au luat măsurile la care erau obligați, potrivit dispozițiilor legale, ale regulamentelor militare și ale fișei postului, ci au insistat și perseverat în derularea Contractului de schimb, chiar peste valoarea pentru care a fost încheiat și împotriva schimbărilor de legislație, împrejurări care în opinia Curții denotă că inculpații au prevăzut și acceptat posibilitatea păgubirii patrimoniului armatei (în particular, al Forțelor Terestre), chiar dacă nu au urmărit un asemenea rezultat.

În consecință, fiind întrunite condițiile tragerii la răspundere penală, Curtea urmează a-i condamna pe inculpați pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu contra intereselor publice, în formă calificată și continuată prev.de art.248 rap.la art.248/1 c.pen. cu aplic.art.41 al.2 c.pen., constând în aceea că, în perioada 2000 – septembrie 2004 și-au încălcat sau depășit atribuțiile legale și funcționale în legătură cu negocierea, încheierea și derularea Contractului de schimb nr.L-3535 din

1.06.2000 dintre Ministerul Apărării Naționale - Statul Major al Forțelor Terestre (S.M.F.T.- U.M.02490) și S.C.Tofan Grup S.A. prin S.C.Tofan Steel S.A., cauzând o pagubă în patrimoniul unității de 46.213.252.498 ROL (4.621.325,2498 RON).

La **individualizarea pedepselor**, Curtea va avea în vedere criteriile prev.de art.72 c.pen., respectiv gradul de pericol social concret al faptelor săvârșite, persoana inculpaților, împrejurările care agravează sau atenuază răspunderea penală.

Privite prin prisma urmărilor produse, a intervalului de timp îndelungat în care faptele au fost săvârșite și a funcțiilor înalte deținute de inculpați în cadrul armatei române, faptele comise de aceștia prezintă un grad ridicat de pericol social.

Pe de altă parte, la stabilirea cuantumului și a modalității de executare a pedepselor, nu se poate face abstracție de forma de vinovăție cu care inculpații au acționat, ei neurmărind prejudicerea patrimoniului Forțelor Terestre ale armatei, ci doar prevăzând și acceptând posibilitatea producerii acestui rezultat socialmente periculos, în contextul în care au fost preocupați de oportunitatea pe care o reprezenta Contractul de schimb pentru înzestrarea tehnicii militare cu anvelope.

În privința circumstanțelor personale ale inculpaților, Curtea va reține nu doar faptul că aceștia se află la primul conflict cu legea penală (lipsa antecedentelor penale fiind de altfel o condiție subînțeleasă pentru a ocupa funcții de natura celor deținute de inculpați), ci și vârsta acestora și cariera militară meritorie pe care fiecare dintre ei a avut-o până la momentul comiterii faptelor pentru care sunt cercetați.

În acest sens, Curtea apreciază că în favoarea inculpaților poate fi reținută, ca și circumstanță atenuantă judiciară, buna lor conduită anterioară săvârșirii infracțiunilor, cu consecința stabilirii unor pedepse sub minimul special.

În ce privește modalitatea de executare a pedepselor, ținând seama de persoana inculpaților, Curtea apreciază că pronunțarea condamnării este suficientă pentru a asigura realizarea scopului preventiv al pedepsei înscris în art.52 c.pen. Totodată, Curtea consideră că în speță, pentru realizarea funcției coercitive a pedepsei nu este necesară privarea efectivă de libertate a inculpaților, în condițiile în care din punct de vedere moral ei oricum vor suporta nu doar blamul opiniei publice, ci și povara unor condamnări care pentru orice militar de carieră care se respectă reprezintă o dezonoare, mai ales atunci când faptele comise au știrbit patrimoniul armatei.

În consecință, Curtea va dispune suspendarea executării pedepselor sub supraveghere, pe durata unui termen de încercare stabilit la limita maximă permisă de art.86/2 c.pen.

Pe durata termenului de încercare, inculpații se vor supune măsurilor de supraveghere prevăzute de art.86/3 al.1 lit.a-d c.pen., punându-li-se în vedere cazurile de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Totodata, pe lângă pedepsele principale, inculpaților li se va interzice, ca pedepse complementare și accesorii, exercițiul drepturilor prev.de art.64 lit.a teza a-II-a și b c.pen., însă nici aceste pedepse nu vor fi executate efectiv, ele urmând regimul pedepselor principale.

VI. În ce privește **latura civilă a cauzei**, Ministerul Apărării Naționale s-a constituit parte civilă cu suma de **8.392.681,94 RON**, reprezentând prejudiciul creat de inculpați ca urmare a încheierii și derulării Contractului de schimb, stabilit în urma cercetării administrative finalizate prin procesul verbal nr.J 4305 din 28.06.2006 și înregistrat în evidența contabilă a UM 02490 prin Decizia (Dispoziția) nr.83 din 28.06.2006.

Această sumă este compusă din:

- 3.483.090,5094 RON reprezentând diferențe valorice la deșeurile predate ca urmare a depășirii valorice a Contractului de schimb;

- 870.779, 8726 RON reprezentând diferențe cantitativ-valorice la cele 197 agregate energetice predate la Tofan Steel;

- 87.146,7 RON reprezentând contravaloarea a 186,8 tone deșeuri predate la Tofan Steel fără bază legală și nedecontate la schimb cu anvelope;

- 3.951.664,8542 RON reprezentând diferențe cantitativ-valorice rezultate din transformările efectuate de comisiile de transformare asupra tehnicii scoase din funcțiune și predate la Tofan Steel.

Aceste sume au fost calculate pe baza datelor/prețurilor comunicate de către Compania Națională Romtehnica.

În faza de urmărire penală a fost efectuată o expertiză contabilă (vol.7 dup), ale cărei concluzii au fost însușite de procuror, inclusiv în ce privește valoarea și structura prejudiciului.

Astfel, expertiza a stabilit un prejudiciu total de **4.411.812,1888 RON**, compus din:

- a). 363.619,7564 RON prejudiciu cauzat prin predarea la schimb a 374 mijloace tehnice nedezmembrete (1176 tone), în afara prevederilor contractului;

- b). 286.897,7738 RON prejudiciu cauzat prin predarea la schimb a 490 alte mijloace fixe și inventar gospodăresc nedezmembrete (1051 tone), fără să fie aprobate și contractate;

- c). 734.115,6329 RON prejudiciu cauzat prin predarea la schimb a 1.758 tone deșeuri dezmembrate în unitățile militare gestionare, fără să fie aprobate de ministrul Apărării Naționale;

d). 68.462,8118 RON prejudiciu cauzat prin predarea cantității de 186,8 tone deșeuri de la Uzina Mecanică București (U.M.B.), necuprinse în procesele verbale de transformare, nefacturate și pentru care nu s-au primit la schimb anvelope;

e). 320.786,1405 RON prejudiciu cauzat prin primirea la schimb a cantității de 1.366 anvelope pe 5 tipodimensiuni, la prețuri negociate mai mari decât cele prevăzute și aprobate în Raportul L 1143;

f). 2.637.930,0734 RON prejudiciu cauzat prin continuarea derulării contractului de schimb și după depășirea valorii acestuia, în luna august 2002.

Aceste sume au fost calculate în funcție de prețurile medii de achiziție practicate pe piață pentru mijloacele fixe nedezmembrate și diferitele categorii de materiale re folosibile, de la data finalizării contractului (14.09.2004, data ultimului proces verbal de transformare).

În soluționarea pretențiilor civile, Curtea reține că potrivit art.12 lit.E din Ordonanța nr.121 din 28.08.1998 privind răspunderea materială, aceasta este angajată în cazul producerii unor pagube în sarcina persoanei vinovate, dacă fapta prin care paguba a fost pricinuită constituie infracțiune. Conform art.3 lit.m din Ordinul nr.M5 din 22.01.1999 dat în aplicarea O.G nr.121/1998 se consideră pagube orice diminuări ale patrimoniului Ministerului Apărării Naționale produse fără respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Totodată, potrivit art.50 din OG nr.121/1998, evaluarea pagubelor se face, potrivit dispozițiilor legale, la data constatării acestora, iar potrivit art.136 lit.h din Ordinul M5/1999, materialele rezultate din casarea bunurilor constatate lipsă, se evaluează luând în calcul prețul cu care acestea se achiziționează de către agenții economici de profil, la data constatării pagubei.

Examinând pretențiile civile formulate în cauză, Curtea reține că acestea sunt întemeiate, însă numai în parte.

Curtea va considera astfel că patrimoniul armatei a fost păgubit pe de o parte prin predarea unor bunuri la Tofan Steel, cu nerespectarea aprobării ministrului Apărării Naționale dată în considerarea Raportului L 1143 și a clauzelor Contractului L 3535, iar pe de altă parte prin însușirea prețurilor la anvelope cuprinse în oferta Tofan, fără vreo negociere, în condițiile în care acestea au fost mărite cu procente situate între 22 și 117 % față de cele înscrise în baza de calcul a Raportului L 1143.

În soluționarea laturii civile, Curtea își va însuși cuantumul și modalitatea de calcul a prejudiciului din raportul de expertiză contabilă întocmit în cauză, la care va adăuga însă suma de 209.513,0610 RON prejudiciu cauzat prin predarea a 175 agregate energetice deținute de

Uzina Mecanica București (U.M.B), fără să fie aprobate de ministrul Apărării Naționale și fără să fie înscrise în Contractul de schimb.

În acest sens, Curtea reține că aceste agregate au făcut obiectul proceselor verbale de transformare nr.1 și 2, fiind predate la 21.09.2000 și 11.12.2000 (fil.102 și 113 vol.7 dup), adică până la realizarea valorii Contractului de schimb.

La stabilirea valorii prejudiciului cauzat de predarea acestor bunuri, au fost avute în vedere pe de o parte masa lor în deșeuri (750.000 kg pentru 150 de agregate și 135.000 kg.pentru 25 de agregate) și prețul mediu de achiziție la data de 14.09.2004 utilizat de expertul contabil pentru calcularea celorlalte prejudicii (3624,77 ROL/kg.), iar pe de altă parte din valoarea astfel rezultată s-au scăzut valoarea fiecărui agregat, luată în considerare la momentul efectuării schimbului (189,6 \$ - anexa 5 pag.4 și 15 raport de expertiză, fil.102, 113 vol.7 dup), în raport de cursul valutar leu/\$, de 33538 ROL.

A rezultat astfel suma de 176.475,67 RON reprezentând prejudiciu aferent celor 150 de agregate avute în vedere în procesul verbal de transformare nr.1, respectiv suma de 33.037,38 RON reprezentând prejudiciu aferent celor 25 de agregate avute în vedere în procesul verbal de transformare nr.2.

În ce privește restul de 22 de agregate energetice, până la totalul de 197, Curtea reține că acestea au fost cuprinse, ca și prejudiciu, în depășirea valorii contractului, în condițiile în care ele au fost avute în vedere în procesul verbal de transformare nr.10/1.08.2003, situație în care nu se mai impune tratarea lor, ca prejudiciu distinct (altfel s-ar ajunge la suportarea de două ori de către inculpați a contravalorii acestor 22 de agregate).

Concluzionând, urmează ca inculpații să fie obligați în solidar la plata despăgubirilor civile, însă corespunzător contribuției fiecăruia la producerea acestuia, prin raportare la derularea contractului.

Astfel, inculpații Popescu Mihail, Manda Toader, Calcan Eugen și Lincă Simion vor fi obligați în solidar, la plata sumei de 1.773.882,11 RON, reprezentând prejudiciul cauzat prin predarea unor bunuri până la momentul realizării contractului și prin negocierea unor prețuri la anvelope mai mari decât cele înscrise în baza de calcul a Raportului L 1143 (a se vedea lit.a-e menționate anterior)

De asemenea, inculpații Popescu Mihail, Manda Toader și Calcan Eugen, ca și semnatari ai procesului verbal nr.1, vor fi obligați în solidar, și la plata sumei de 176.475,67 RON, reprezentând prejudiciul cauzat prin predarea celor 150 de agregate energetice.

Pentru prejudiciul cauzat prin depășirea Contractului de schimb, inculpații Oțlea Neculae, Bădălan Eugen, Manda Toader și Linca

Simion, vor fi obligați în solidar, la plata sumei de 2.637.930,07 RON (a se vedea lit.f menționată anterior);

De asemenea, inculpații Bădălan Eugen, Calcan Eugen, Manda Toader și Lincă Simion, ca și semnatari ai procesului verbal de transformare nr.2, vor fi obligați în solidar și la plata sumei de 33.037,38 RON, reprezentând prejudiciul cauzat prin predarea celor 25 de agregate energetice.

În privința măsurilor asigurătorii, Curtea constată că în faza de urmărire penală, prin Ordonanțele din 5, 6 și 7.12.2007 s-au instituit asemenea măsuri asupra bunurilor mobile ale inculpaților Manda și Lincă (autoturisme) și imobile ale inculpaților Popescu, Bădălan, Oțelea și Calcan.

Prin sentința penală nr.674 din 1.04.2009 s-a dispus conform art.332 al.1 și 2 c.pr.pen. restituirea cauzei pentru refacerea urmăririi penale de către D.N.A., Secția civilă, precum și ridicarea sechestrului asigurător instituit asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpaților.

Această sentință a fost casată prin decizia nr.742 din 19.10.2009 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul de 9 judecători, iar cauza trimisă cauza la Secția penală pentru continuarea judecării.

În aceste condiții, după reînregistrarea dosarului la Secția penală, Curtea a emis adrese la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară, precum și la Direcțiile de Taxe și Impozite Locale, pentru a verifica dacă măsurile asigurătorii luate în faza de urmărire penală mai subzistă

Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară a confirmat existența sechestrului asigurător instituit asupra bunurilor imobile deținute de inculpații Popescu, Bădălan, Calcan și Oțelea (fil.81 și urm., fil.104 vol.1).

În cazul inculpatului Lincă, Direcția Generală de Taxe și Impozite sector 1 a comunicat că nu este instituit sechestrul asupra autoturismului Renault aparținând acestuia (fil.79 vol.1), iar în cazul inculpatului Manda, Direcția Generală de Taxe și Impozite sector 4 a comunicat că nu deține arhiva cu privire la sechestrul instituit asupra autoturismul Peugeot 206 proprietatea acestuia (fil.121 vol.1).

În consecință, față de cele comunicate în cauză, urmează a menține măsurile asigurătorii instituite asupra bunurilor imobile ale inculpaților Popescu Mihail, Bădălan Eugen, Oțelea Neculae și Calcan Eugen.

În baza art.353 raportat la art.163 din Codul de procedură penală, va institui măsura asiguratorie a sechestrului asupra următoarelor bunuri mobile:

- autoturismul inculpatului Manda Toader, marca Peugeot 206 cu nr. de înmatriculare, culoare roșu, an de fabricație 2004, nr. de identificare

- autoturismul inculpatului Linca Simion, marca Renault cu nr. de înmatriculare, culoare maro, an de fabricație 2005, nr. de identificare

Văzând și disp.art.191 din Codul de procedură penală,

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE :**

Condamnă pe inculpații:

1. **POPESCU MIHAIL**,,
2. **BĂDĂLAN EUGEN**,,
3. **OȚELEA NECULAE**,,
4. **CĂLCAN EUGEN**,,
5. **MANDEA TOADER**,,
6. **LINCĂ SIMION**,,

la câte o **pedeapsă de 4 ani închisoare și 2 ani interzicerea drepturilor prevăzute de art.64 alin.1 lit.a teza a II-a și lit.b din Codul penal** pentru infracțiunea prevăzută de art. 248 raportat la art. 248/1 cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal și a art.74 lit.a-art.76 lit.b din Codul penal.

Face aplicarea art.71-64 alin.1 lit.a teza a II-a și lit.b din Codul penal.

În baza art.86/1-art.86/2 din Codul penal, dispune suspendarea executării pedepselor aplicate inculpaților sub supraveghere, pe durata **termenului de încercare de 9 ani**.

În baza art.86/3 din Codul penal, pe durata termenului de încercare inculpații trebuie să se supună următoarelor măsuri de supraveghere:

a)să se prezinte trimestrial la Serviciul de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor;

b)să anunțe, în prealabil, orice schimbare de domiciliu, reședință sau locuință și orice deplasare care depășește 8 zile, precum și întoarcerea;

c)să comunice și să justifice schimbarea locului de muncă;

d)să comunice informații de natură a putea fi controlate mijloacele de existență.

Atrage atenția asupra dispozițiilor art.86/4 din Codul penal.

În baza art.71 alin.5 din Codul penal, pe durata suspendării sub supraveghere a executării pedepselor se suspendă și executarea pedepselor accesorii.

În baza art.14 raportat la art.346 din Codul de procedură penală, obligă inculpații la plata despăgubirilor civile către partea civilă Ministerul Apărării Naționale, după cum urmează:

- inculpații Popescu Mihail, Mandea Toader, Calcan Eugen și Linca Simion, în solidar, la plata sumei de 1.773.882,11 RON;

- inculpații Popescu Mihail, Mandea Toader și Calcan Eugen, în solidar, la plata sumei de 176.475,67 RON;

- inculpații Oțelea Neculae, Bădălan Eugen, Mandea Toader și Linca Simion, în solidar, la plata sumei de 2.637.930,07 RON;

- inculpații Bădălan Eugen, Calcan Eugen, Mandea Toader și Linca Simion, în solidar, la plata sumei de 33.037,38 RON.

Menține măsurile asigurătorii instituite asupra bunurilor imobile ale inculpaților, după cum urmează:

- pentru inculpatul Popescu Mihail, asupra apartamentului din București,, măsură dispusă prin ordonanța nr.32/P/2006 din 5 decembrie 2007 emisă de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, Secția de combatere a infracțiunilor de corupție săvârșite de militari;

- pentru inculpatul Bădălan Eugen, asupra apartamentului din București, măsură dispusă prin ordonanța nr.32/P/2006 din 6 decembrie 2007, emisă de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, Secția de combatere a infracțiunilor de corupție săvârșite de militari;

- pentru inculpatul Oțelea Neculae, asupra apartamentului din București, măsură dispusă prin ordonanța nr.32/P/2006 din 7 decembrie 2007, emisă de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, Secția de combatere a infracțiunilor de corupție săvârșite de militari;

- pentru inculpatul Calcan Eugen, asupra apartamentului din București, măsură dispusă prin ordonanța nr.32/P/2006 din 7 decembrie 2007, emisă de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, Secția de combatere a infracțiunilor de corupție săvârșite de militari.

În baza art.353 raportat la art.163 din Codul de procedură penală, instituie măsura asiguratorie a sechestrului asupra următoarelor bunuri mobile:

- autoturismul inculpatului Mandea Toader, marca Peugeot 206 cu nr. de înmatriculare, culoare roșu, an de fabricație 2004, nr. de identificare

- autoturismul inculpatului Linca Simion, marca Renault cu nr. de înmatriculare, culoare maro, an de fabricație 2005, nr. de identificare

În baza art.191 din Codul de procedură penală, obligă inculpații la câte 12.000 RON, reprezentând cheltuieli judiciare către stat.

Cu recurs.

Pronunțată în ședință publică, azi 7 decembrie 2011.